

UZONI HÍRLAP

XVII. évfolyam, I. szám, 2021. április

Uzon község hivatalos honlapja: www.ozun.ro

UZON KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATÁNÁL IDŐSZAKOSAN MEGJELENŐ INGYENES TÁJÉKOZTATÓJA

*Istentől megáldott, kegyelemteljes
Húsvéti Ünnepeket kívánok
Uzon Község minden lakójának!*

*dr. Ráduly István
Kovászna Megye Kormánybiztosa*

*Uzon Község Polgármesteri
Hivatala és Önkormányzata
Istentől gazdagon megáldott
Húsvéti Ünnepeket kíván a
község minden lakosának.*

SZOLGÁLNI A NÉPET, ODAADÓAN ÉS BECSÜLETTEL!

Nehezemre esik e sorokat írni, hisz olyan döntéshelyzetbe kerültem, amelyet gerinces magatartással, felkészültséggel és a munkám eredményeivel idéztem elő. Az RMDSZ vezetősége felkért, hogy vállalam el Kovászna megye, Főispán (Kormány megbízott) magas rangú közméltóság tevékenységét, szerepét. A felkérés kiváló megtiszteltetés, munkásságom elismerése megyei és országos szinten. Első reakcióm, illetve kérdésem az volt **mi lesz Uzon községgel?**

Kedves lakosok,

Talán azzal kezdeném, hogy szeretem a szülőföldemet és az itt élő embereket, ezért állok mindig a népem szolgálatába. Felsőfokú tanulmányaim után, földrajztanárként nem csak oktattam, hanem az évek során, a számtalan 2-3 napos osztálykirándulások alkalmával, több száz diákkal megismerttettem, illetve megszerettettem Erdély csodálatos természetföldrajzi tájait és épített örökségeit. Majd a sors úgy hozta, hogy a pedagógusi pálya mellett, az Alsó Háromszék-i RMDSZ ügyvezető alelnöke, illetve az akkori Polgári Kör platform elnöke lettem. Lehetőségem nyílt, hogy csapattagként az akkori megyei és városi vezetőséggel együtt, Alsó-Háromszék és főleg Sepsiszentgyörgy lakossága érdekében hasznos közhasznú tevékenységet folytassak. Ebből a korszakból két sikeres programot emelnék ki, az első egy tudományos szakmai tevékenység, amellyel Kovászna megye vidéki térségét próbáltuk fellendíteni Kisgyörgy Zoli bácsival. A megye több településén, átfogó idegenforgalmi és jogi tanácsadást nyújtottunk a vidéki embereknek, ezzel is hozzájárultunk a falusi turizmus és a vidéki panziók kialakulásához. A második program keretén belül, László Károly színművésszel (Puki bácsi) közösen, több éven át, a sepsiszentgyör-

gyi színházban, a szeretet ünnepén, Karácsonyi koncertet szerveztünk.

Közel 17 évig, Uzon község lakossága szolgálatában

A gondviselés és Uzon község lakossága úgy döntött a 2004-es önkormányzati választáson, hogy a nagyközség irányítását rám bízta, megelőlegeztek bizalommal és elhalmoztak nagyon sok elvárással (vezeték ivóvíz szolgáltatás elindítása, mezőgazdasági földterületek tisztázása, utak és utcák helyrehozása stb.) Idézek az Uzoni Hírlap 2005. évi Húsvéti számában megjelent írásomból: „Ráébredtünk, hogy a kampányban ígért programunk csak egy cseppnyi víz a tengerben. Községünkben ennél sokkal többre van szükség”.

Következett egy nagyon nehéz két év, amikor a hivatali munkámat reggel 7-kor elkezdtem és nagyon sok esetben nem 16 órákor, hanem közel éjjelkor fejeztem be, hisz rengeteg tenni való akadt. Feltérképeztem a rengeteg hiányosságot, hisz nem csak egy falu gondja szakadt a nyakamba, hanem egyszerre hét település lakossága tekintett rám reménykedve, tele elvárásokkal. Akkoriban Lisznyópatakra vagy Sepsimagyarósra esős időben, a dagonyás út végett kész kaland volt odaérni. Emlékszem, 2004 év vége fele, Lokodi Anikóval, az akkori alpolgármesterrel Lisznyópata fele haladva a hivatal kocsijával, beleragadtunk a nagysárba, ahonnan lovas szekérrel húztak ki a lisznyópatakiak. Uzonban nem működött a vezetékes ivóvíz szolgáltatás, így a tömbházlakók kannákban hordták a vizet a negyedik emeletig, ahhoz hogy használni tudják az illemhelyet. Összegezve volt munka elég és mi tettük a dolgunkat!

Először kialakítottam egy szakszerű munka-

csoportot a polgármesteri hivatalon belül, akikkel együtt elkezdhettem az általam felállított rövid, közép és hosszú távú fejlesztési stratégia objektumainak a megvalósításait Uzon község lakosságának a javára.

A kitartó és következetes tevékenység meghozta a várt gyümölcsöt. Fontosabb megvalósítások, elért eredmények az évek során:

2004-2005-ben:

– a választásoktól számítva, rövid idő alatt sikerült napi 3 órán át, majd 2004 Karácsony első napjától, 24-ből 24 órán keresztül biztosítani a vezetékes ivóvíz szolgáltatást Uzonban;

Lisznyói községi útjavítás

– több száz lámpatesttel bővítettük és részben korszerűsítettük a közvilágítást községünk falvain (akkoriban a működő közvilágítási lámpatestek száma alig haladta meg 200 darabot/község, ma már ez a szám több mint 950 darab);

(folytatás a 3. oldalon)

Húsvét öröme

Diadalmas öröm visszhangzik a húsvéti liturgiában. S ennek az örömnek nincs határa. A világ minden táján zengik az Alleluját, s örvendeznek valamilyen formában a nem hívők is, ünnepelnek azok az elfásult testvéreink is, akik máskor annyira beletemetkeznek a napi gondokba, hajszába, hogy lelki, szellemi életüket teljesen elhanyagolják.

1. Ma senki nem tud szabadulni az egyház örömuzenetétől: Krisztus feltámadt, Krisztus él, és Vele majdan mi is élni fogunk!

Az emberiség sok harcot vívott és vív ma is ellenségeivel. Orvosok, tudósok, kutatók, feltalálók, technikusok, költők, művészek szünet nélkül harcolnak az emberi élet védelmezéséért, meg szépítéséért. Az ember sok győzelmet aratott már, de az elmúlás, a halál elleni harcban nincs semmi reménye a diadalra.

S aztán ott szorong bennünk szüntelenül a sok gyöttrő kérdés: mi a földi élet célja?; mi lesz a folytatás?; mi az amiért érdemes küzdeni és harcolni ebben a földi életben?; hol van a biztosíték arra, hogy végül győzni fog a jóság, az igazság, a becsületesség?; és megkapja méltó büntetését a hazugság, az igazságtalanság és mindenfajta emberi gonoszság?

E tehetetlen emberi szomorúságot oldja fel, e reális és nehéz kérdésekre ad feleletet a Húsvét tanítása, Jézus isteni szava: „Én vagyok a feltámadás és az élet, aki Bennem hisz nem hal meg örökre.” „Bízzatok én legyőztem a világot. Megfizetek kinek-kinek érdemei és cselekedetei szerint.”

Szent Pál apostol is nagyon világosan fogalmazza meg, hogy Jézus feltámadása, istensége - amiért ők életüket áldozták oly sok későbbi mártírral együtt - tehát Jézus istensége és feltámadása az egész keresztény élet lényege, központi témája. Íme szavai: „Ha Krisztus nem támadt fel, hiábavaló a ti egész hitetek, s fölösleges a mi egész prédikálásunk.” „Ha csak ebben a földi életben reménykedhetnénk, szerencsétlenebbek lennénk minden más földi teremtménynél.”

Értelmem természetesen azt kutatja ennek hallatán: hogyan lesz lehetséges ez? Hogyan fogok föltámadni? milyen módon fogok továbbélni?

A húsvéti liturgia megválaszolja kérdésemet: „Ezt a napot az Úristen adta, örvendjünk és vigadjunk rajta.” Vagyis: ez az Isten műve. Itt minden emberit meghaladó hatalomról, erőről, Isten hatalmáról és erejéről van szó. Itt hiábavaló

minden emberi okoskodás. Itt nem a hogyan és a miként a lényege, hanem Isten nagysága és hatalma. Az, hogy van Valaki, Jézus Krisztus, a testben megjelent Isten, Aki minden emberi nyomorúságot, kilátástalanságot, betegséget, szenvedést, bűnt, sőt még magát a halált is le tudja győzni. Van Valaki, Aki a halálnál is erősebb, Aki ott is tud győzni, ahol ember mindig elbukik.

2. Milyen sokszor éltük át már meghatottan húsvét ünnepét egy-egy templomi közösségben. De vajon mi maradt meg ez ünnepi pillanatokból? Közelebb kerültünk-e, kerülünk-e ilyenkor vallásosságunk Lényegéhez, Krisztushoz, a megnyugváshoz, a lélek igazi békéjéhez? Több-e a húsvétünneplésünk a külső szokásoknál, a hagyományoknál? Mélyül-e a hitünk, éled-e a reményünk egy-egy ilyen ünnep alkalmával? Bátrabb lesz-e holnaptól a harcunk, elszántabb lesz-e a jó ügy mellett a kitartásunk, derűsebb lesz-e a kedélyvilágunk, bízván bízunk-e abban Húsvét ünnepén, hogy lesz még feltámadása egyháznak, népnek, nemzetnek, hogy a Mindenható biztosítja jövőnket ezen a számunkra mindennél szentebb szülőföldön, – egyszóval meglátszik-e majd rajtunk, hogy az Élet és Halál Urának, Jézus Krisztus meggyőződéses követői vagyunk?

3. De azt hiszem, hogy van egy harmadik húsvéti gondolat is: Minden szentmisében a legszentebb pillanatokban ezt mondjuk, s ebben hiszünk: „*Halálodat hirdetjük Urunk és hittel valljuk feltámadásodat, amíg el nem jössz.*”

Tehát Jézus feltámadását, a Beléje vetett hitünket nem elég csak húsvétkor megvallani, nem elég csak ilyenkor boldogan allelujázni, nem elég csak főünnepiken jó kereszténynek, katolikusnak lenni, hanem élni kell hitünk-ből, erőt kell merítenünk a Feltámadt Krisztustól minden évközi vasárnapi szentmisén, ünnepelnünk kell az Ő feltámadását minden vasárnapi szentmisén.

Higgyétek el Testvéreim, hogy ez az egyetlen választható út, ez az egyetlen megoldás, hogy napi bajaink, gondjaink, feladataink, elfogadásához megoldást találjunk.

Ezekkel a gondolatokkal kívánok a lap olvasóinak, s természetesen Uzon Község minden lakójának, Krisztusban szeretett híveimnek, s Családtagjainak nyugodt, békés, boldog, kegyelmekben gazdag Húsvéti ünnepeket.

Ft. Elekes Szabolcs
uzoni plébános

Élő reménység

I. Péter 1:4

Sok kétség, aggodalom van a mi szívünkben. A félelem is erősödik, nem tudjuk elkapjuk-e a betegséget, a vírust, ünnepelhetjük-e a Húsvétot Isten Igéjét hallgatva a templomban és a lelki táplálékokban is megerősödve vagy újra odahaza, képernyőkön keresztül tehetjük csak ezt meg? Gyakorolhatjuk-e húsvéti szokásainkat vagy újra ezek is elmaradnak, egyre jobban távolságtartókká válunk?

Az öregedő Péter apostolhoz lehetünk hasonlóak, ha bukunk, mint ő, ha megejt a hitetlenség kísértése és a félelem, mégse legyünk panaszkodó, helytelenül gondolkozó és beszélő keresztyének, hanem legyünk Isten gondviselését, megtartó kegyelmét látó Krisztus követők. Ekkor a hit megerősödik szívünkben, hála és öröm tölt be úgy, hogy reménységgel telve mondhatjuk az Istent dicsőítő szavakat: „**Áldott az Isten és a mi Urunk Jézus Krisztusnak Atyja, aki az ő nagy irgalmassága szerint újonnan szült minket élő reménységre, Jézus Krisztusnak a halálból való feltámadása által.**”

Az idei évben talán még hangsúlyosabban szükségünk van a **reménységre, a húsvéti hívő reménységre!** Erre vágyunk. Ez éltet. Amilyen régi az ember, olyan régi a reménység, mert remény nélkül nem lehet igazán élni, csak tengődni. A remény jelképét is megalkotta az ember. Ez az ércszigony, mely azt fejezi ki, hogy a remény a célba még nem érkezett embert biztonsággal tartja. Ha a hajónak sikerül kivetnie a biztos talajba az ércszigonyt, akkor a hajóban levők reménykedhetnek, hogy nemsokára partot érnek.

Péter ezt látva hirdeti a hit biztonságát és diadalát: „*újonnan szült minket élő reménységre Jézus Krisztusnak a halálból való feltámadása által.*” Ez az isteni tett állandó éltető erő és biztonságot ajándékozó biztatás, mely igazi lendületet ad továbbbi életküzdelmünkben. Krisztus feltámadása azért ad reményt, mert tulajdonképpen a bűn legyőzését jelenti.

Krisztus feltámadása nemcsak azt jelenti, hogy megjelent tanítványai között, hogy beszélt velük, vigasztalta őket és útmutatásokat adott, hanem azt is, hogy a Feltámadott személyében közöttünk van az új élet. Ennek az új életnek központjában a reménység van. Ez az új élet csupa reménység. Milyen reménységet jelent számunkra az, hogy látjuk Krisztus feltámadása óta az ő bizonyágtévőit és hitet terjesztő eredményes szolgálatukat.

Tudatosítsuk keresztyén testvéreim, a szép húsvéti nevünket: élő reménység gyermekei vagyunk! Tudatosítsuk: engem és az egész világot örök szeretettel szeret az Úr! Mi ennek a biztos, látható záloga? Krisztus feltámadása!

Isten népének az életében a reménység biztonságot és bizonyosságot, a jó és az igaz győzelmének lehetőségét jelentette és jelenti. Ezért bizton hajthatta álomra fejét, s biztonságot érezve munkálkodhatott nappal. E remény türelmet adott a kedvezőtlen dolgok közt. Békességet árasztott a szívbe ott, ahol tombolt és dühöngött a bűn. A húsvéti hit reménysége neked is ezt a biztonságot és türelmet, ezt a békét és győzelemét adja. Győzni fog az igazság és jóság, győzni fog a

szeretet, mert Istené a hatalom!

Reménykedjünk, hogy az idén a Húsvét előtti programok nem kell elmaradjanak és készülni tudunk fizikailag és lelkileg is Krisztus feltámadásnak hittell való elfogadására.

Szeretettel hívunk mindenkit a március 28-án, Virágvasárnap déllőtt 11 órakor kezdődő istentiszteletre ünnepelve Jézus Jeruzsálembe való bevonulását, majd a húsvéti istentiszteletekre, amelyek április 4-én, 5-én, 6-án délelőtt 11 órakor kezdődnek. Vendégünk lesz és ígét hirdet Dombi Dóra II. éves teológiai hallgató.

– **Krisztus Urunk feltámadásába** vetett hitünk adjon nekünk erőt, reménységet, szeretet, hogy könnyebben tudjuk elhordozni a mindennapi élet megpróbáltatásait, legyőzni félelmeinket, betegségeinket s igazi örömet, hogy Krisztus feltámadása a mi feltámadásunk biztos záloga!

Áldott Húsvéti Ünnepeket kívánunk!

Ungvári Barna-András,
református lelkipásztor

HÚSVÉT ÜNNEPÉRE

Pál János, Bikfalva 2021

Egy késő délután, mi jutott eszembe,
Hamarosan tollat ragadtam kezembe.
Remélem most is nem késtem el vele,
Hogy kívánjak nektek Húsvét Ünnepeket.
Járjatok, keljete a világon békével,
De közben gondolatok a mi teremtőnkre.
Ki értünk feltámadott, hogy minket jobbá tegyen,
Ne feledkezzünk meg róla a tavaszi szent ünnepen.
Szégyellhetnének magunk, tegnap még azt kiáltottuk
Feszítsd meg, feszítsd meg,
Mára már mindent elfeledve,
Könyörgünk néki szépelegve.
De szerencsére ő eltekint fölöttünk,
Nem veszi számba mit tegnap érte tettünk.
Megbocsájt mi nekünk halandó népének,
Felmegy a mennybe s onnan reméli meg,
Hogy valamikor jobbak leszünk
És egymásért valamit közben megteszünk.

(folytatás az 1. oldalról)

- leállítottuk, illetve visszafogtuk községünk további elszemtelődését, a megyében elsőként kezdtük el szekerekkel összegyűjteni a háztartási hulladékot mind a hét faluban;
- rendbe hoztuk a sepsimagyarosi, uzonfűzesi és lisznyói községi utakat;
- elkezdtük egy saját géppark kialakítását (traktor, traktorutánfutó és autogreder);

Uzoni gyerekpark

- elkezdünk egy gyerekpark programot, melynek következtében községünk falvai egy – egy játszóteret kaptak (Uzonban épült meg az első);
- elkezdünk a mezőgazdasági földterületek feltérképezését, amely sajnos közel 10 éven keresztül tartott;
- megszerkesztettük a ma már közkedvelt Uzoni Hírlapot;
- megalakítottuk az uzoni hagyományörző Huszár csapatot dr. Bölöni Sándor vezetésével, akik számára tíz rend huszárgúnyát vásároltunk;

Uzoni hagyományörző huszárok

- megszerveztük az első Uzon községi napokat, változatos és színes kulturális programokkal, koncertekkel (első magyarországi fellépő Komáromi István volt) és nagyszerű tűzijátékkal, amelyet a magyarországi MTOSZ sportszövetség vezetősége adományozott a községnek;
- újabb testvérkapcsolatot alakítottunk ki (Bikfalva – Alsótöld) a régiék mellett (Tolna, Csorvás);
- heti egy alkalommal sikerült megoldanunk Uzon és Lisznyópaták, valamint Sepsimagyaros között a személyszállítást (iskolabusz);
- elkezdünk a Karácsonyi szeretetsomag programunkat, amelyet azóta is, minden évben megtartottunk, pontosabban minden Karácsonykor az óvodásoknak, meg az iskolásoknak egy édességet tartalmazó, valamint a rászorulóknak élelmiszer csomagot juttatunk (kb. 500 gyerekcsomag/év és 550 felnőtt csomag/év).

2006-ban:

- megrendezésre került az első „Erdély legerősebb faluja” elnevezésű sportverseny;
- Szentivánlaborfalván elkészült a gyerekpark;
- teljesen új kerítést kapott a Pünkösztű kúria;
- Sepsimagyaroson elkezdődött a „Kórész Ferenc” művelődési ház tatarozása;
- elindítottuk (ECOSIL) Uzon, Bikfalva, Szentivánlaborfalva és Sepsiszentgyörgy között a személyszállítást;

- elkészült az uzoni vezetékes ivóvíz és szennyvíz hálózat kivitelezési terve;

2007-ben:

- Uzonban a volt barompiac helyén, egy közel 2 hektáros szabadidőparkot alakítottunk ki;
- a részben leégett lisznyói kultúrotthont közösen a lisznyói lakosokkal helyrehoztuk;
- elkezdődött az uzoni új vezetékes ivóvízrendszer, illetve az új szennyvízhálózat kiépítése;

Uzoni Szabadidőközpont

- Szentivánlaborfalván kialakítottuk az első aszfaltszőnyeggel burkolt mini futballpályát;
- Lisznyóban elkészült a gyerekpark;
- díszvilágításba öltöztettük a templomainkat;
- hármasszékely kaput állítottunk Uzonban a központi parkban és térkövel burkolt járdarendszert alakítottunk ki, majd az egész parkot cserefa díszkerítéssel öveztük.
- kiszabadítottuk az uzoni központi parkban a földdel betemetett régi szökőkutat, amelyet elin-

Központi park Uzonban

dítottunk (akkoriban ez volt a megyénkben az első működő szökőkút);

- rusztikus utca jelző táblákat helyeztünk ki Lisznyóban, Bikfalván, Sepsimagyaroson és Lisznyópatakon;
- elkészült az uzonfűzesi és a bikfalvi gyerekpark;
- kicseréltük és egyben bővítettük az uzoni hangosbemondót;
- megkezdtük a Termésnapok elnevezésű kulturális őszi rendezvénysorozat megszervezését;
- több infrastrukturális beruházási terv is készült (DC 27, DC 16, DC 26 stb. községi utak).
- elkészítettük és törvényesítettük Uzon község címerét;
- vásároltunk erőgépeket, mint például markoló-kotrógép (buldoexcavator) és kisméretű úthenger (vibrocompactor).

2008-ban:

- elkészült a földgáz bevezetését szolgáló első megvalósíthatósági terv;
- befejeztük Uzonban a vadonatúj vezetékes ivóvízhálózatot és a szennyvízrendszert, ideértve a szennyvíztisztítót is;
- elkészült az uzoni multifunkcionális műgyepes sportbázis terve;
- elkészült az uzoni kultúrotthon és a polgármesteri hivatal fűtőhálózata valamint a kazánház;
- elkészült Lisznyópatakon a gyerekpark;

- újabb közvilágítási testek szerelődtek fel a község falvain a villanyoszlopokra, kialakítottuk a lisznyói Majálistéren a közvilágítást;

- Uzonban a szabadidő park bejáratánál egy nagyméretű székely kaput állítottunk;
- jelentős anyagi támogatásban részesítettük az uzoni iskolát, az épület tetőszerkezetének az újjáépítése – manzárd készítése érdekében;
- az uzoni önkormányzat egy fából készült komp-

Ivóvízhálózat és szennyvízrendszer kiépítése

- lex gyermekparkot ajándékozott Tolna városnak;
- székely kapu formájú, települést jelző és egyben köszöntő falutáblákat állítottunk mind a hét település bejáratainál.

2009-ben:

- elkezdődött a sepsimagyarosi községi út felújítása, amelyen belül 8 db új hidat és 30 cm vastagságban törtkövet kapott az úttest;
- elkezdődött a 27-es községi út aszfaltozása;

A 27-es lisznyói községi út aszfaltozása

- elkészült az első integrált uniós pályázati ter-
vünk, amely akkori értéke meghaladta a 125 milliárd lejt (régi lej);
- több területet is vásároltunk magánszemélyektől szennyvízülepítők, valamint a trágyalerakó platform részére.
- renováltuk a bikfalvi kultúrotthon, valamint a lisznyói volt polgármesteri hivatal épületét;
- elkészültek a lisznyói, a bikfalvi és a sepsimagyarosi kultúrotthonok színpad előtti székely kapu díszletek;
- elkészültek Uzonban, Szentivánlaborfalván és Bikfalván az autóbusz megállók;
- az uzoni központi parkban díszvilágítást szereltettünk;
- térfelügyelő kamerákat szereltünk fel Uzon fontosabb csomópontjaiban.

2010-ben:

- Uzonban a 80%-os lefödöttséggel rendelkező vezetékes ivóvízrendszerre és a szennyvízhálózatra való csatlakozási munkákat befejeztük;
- korszerűsítettük Uzonban az Állomás utcát és a tömbház negyed nagyobb részét;
- segítségünkkel nagy nehezen megalakult az uzoni lakótársulati egyesület, amely vezetését Pál Zsuzsa és Mircea Annamária bevállalta;

(folytatás a 6. oldalon)

Értetek ...

Ha visszatekintek az elmúlt évre, akkor azt szomorúan kell megtennem. Szomorúan, mert az egy éve tartó, világméreteket öltő járvány megváltoztatta az életünket, sőt sok olyan korlátozó újdonságot is hozott, amelyek számunkra mindeddig idegenek voltak, talán mondhatni, el sem képzeltük azokat.

Annyira új dologgal kellett szembenéznie a társadalomnak, az egészségügynek, hogy az ismeretlenről való félelem szinte egyből a legdrasztikusabb korlátozásokat hozta világszerte az egészségünk, életünk megóvása érdekében. Vagyis értünk, értetek.

Fájó szívvel kellett megtapasztalni azt, amikor az állami hatalmak nemcsak a mindennapi társadalmi életet korlátozták, hanem mélyebbre menve, szinte már a vallásgyakorlás szabadságának joggyakorlatát súrolva, több hónapon át tiltották be a templomokban való gyülekezési jogot, mindezt a fertőzés esetleges terjedésének megakadályozása érdekében. Mondhatni értünk, értetek.

De mi, ez idő alatt sem zártuk be önkényesen a templomot, a liturgikus élet nem állt meg, hanem minden nehézség ellenére, hétköznapi is, vasárnap is, a húsvéti ünnepek alkalmával is, rendszeresen, naponta bemutattuk a legszentebb áldozatot, imádkozva, és kérve a Teremtő Urat, hogy mentse és óvjon meg bennünket a valós veszélytől.

Az egyik legnehezebb időszak a Nagyhét volt, amikor az üres templomban kellett katolikus keresztény hitünk központi titkait megünnepelni. A legfőbb momentum pedig az volt, amikor Húsvét vigiliájának ünnepén, Húsvét éjszakáján, az üres templomból kimenve a forgalomtól és minden zajtól elcsendesedett főútra, és értetek aggódva, szentségi

áldásban részesítettem a rideg csendbe burkolózott falut, kérvén az Eucharisziában valóságosan jelen lévő Urat, hogy mindenkit őrizzen meg szent akaratá szerint egészségben, hogy az ünnep, ha furcsán zajlik is, de a lelkekben akkor is ünnep legyen, és mindnyájunknak a betegségből, különösen a lélek betegségéből, a bűnökből való „feltámadását” hozza meg. Tettem mindezt értetek.

Húsvétot megelőzően, ugyancsak csendes körülmények között ünnepeltük meg Nagycsütörtökön az Oltáriszentség és a papság szentségének alapjá-

tását, az Utolsó Vacsora eseményét. Azóta is minden egyes szentmisében – az Úr parancsa és felhatalmazása alapján – Jézus szavait ismételjük meg, melyek így hangzanak: *ez az én Testem, mely értetek adatik; ez az én Vérem, mely értetek ontatik*. És valóban, azóta is minden egyes szentmisében az Eucharisztia értünk, értetek adatik. Ugyanúgy, ahogy értetek adatott a Karácsony, Jézus születésének ünnepe, ugyanúgy, ahogy értetek adatott a Nagypéntek, Jézus értünk való szenvedésének a napja, vagy a Húsvét, az értünk való feltámadás napja, vagy Pünkösd, a Szentlélek kiadásának a napja.

Nagypénteken a kereszthódolat alkalmával szoktuk énekelni a következőket: *„Én nemzetem, ó én népem! Te ellened mit vétettem? Tőled halált mért szenvedtem? Immár felelj meg énnekem. // Én nemzetem, ó én népem! Többet érted mit tettem? Felelj immár meg énnekem! // Bánd meg bűnöd, szállj szívedbe, könnyezz és térj Istenedhez!”*

Többet érted mit tettem? – hangzik el a gyászos kérdés? Valóban többet értünk, értetek mit tetett volna még az Úr, hiszen a legfőbb áldozatot hozta meg értünk, értetek! Életét áldozta érted, hogy ne neked kellejen meghalva, örök kárhozatra jutni!

Milyen jó volna felismerni, hogy mindez értünk, értetek van, ahogy annak a szolgálata is, aki e sorokat írja.

ÉRTETEK! Értitek?

**Áldott Húsvétot kívánok mindnyájatoknak!
Érintse meg kegyelmével szíveteket az Úr Jézus,
aki meghalt és feltámadt értetek!**

Ft. Nagy László-Eörs
szentivánlaborfalvi plébános

„és visszatérve a sírtól, hírül adták mindezt a tizenegynek és a többieknek.”
(Lukács 24,9)

Húsvét a csodalátás ideje, Az első húsvétkor csodát láttak mindazok, akik összegyűltek az üres sír körül. Mi is vágyunk a csodára. Szomjazzuk a hétköznapi szürkeségétől eltérő alkalmakat, a kiemelkedő eseményeket, ünnepről ünnepre élünk. Karácsonytól húsvétig, majd húsvétól pünkösdig. Mert ilyenkor van okunk és lehetőségünk megállni, rácsodálkozni mindarra, amit Isten megmutat, eszünkbe juttat egy-egy ünnep alkalmával. Szomjazzuk ezeket a megállásokat, mert úgy érezhetjük, különösen most, hogy két ünnep között semmi nem történik. Ez így persze nem igaz, mert rengeteg minden történik, de nagyon kevés dolog mozgatja meg a lelkünket. Vágyunk a csodára. Az ünnepre, a kiemelkedő eseményekre. Fel akarunk töltődni, és úgy érezzük, erre a mindennapokban egyáltalán, vagy csak alig van lehetőség. Időnként pusztaság az élet. Meg nem hallgatott imádság, csalódás, be nem teljesült várákozás, fájdalmas felismerések sorozata. Talán veszteségek egymásutánja. A magunkra hagyatottság érzése. Miért nem történik meg az, amire várok? Miért nem hallgatja meg Isten az imáimat? Miért nem válaszol rájuk egyértelműen? Miért várát? Miért a pusztaság? Húsvétra, ünnepre készülve fel kell ismernünk, hogy a kiemelkedő napok fontosak, de nem ezekből áll az

élet. Hanem abból a csendből is, ami két ünnep között van. Kellenek a kiemelkedő események, de mit kezdünk a hétköznapiakkal? Túlélünk? Várjuk, hogy elteljen, hogy túl legyünk rajta, hogy ünnephez érkezve ismét hangosan örvendezhessünk? Antoine de Saint-Exupéry így fohászkodik: „Uram, nem csodákért és látomásokért fohászkodom, csak erőt kérek a hétköznapiakhoz. Taníts meg a kis lépések művészetére!” Ne akarjunk most azonnal odaérni. Ne spóroljuk meg a csodákhoz vezető utat! Ne fosszuk meg magunkat annak a lehetőségétől, hogy a pusztaságban is megtanuljunk fölfelé tekinteni! Észrevenni, mi az, amiben a várákozás formál, felkészít, alakít. Örüljünk az ünnepnek, de örüljünk a hétköznapiaknak is, mert ahogyan Reményik Sándor fogalmaz: „A mindennap kicsiny csodái/ Nagyobb és titkosabb csodák.” Vegyük hát észre ezeket a kicsiny csodákat, tanuljuk a kis lépések művészetét, hogy ne csak húsvétkor tudjuk elmondani: Krisztus feltámadott! Tudjuk mondani a hétköznapiakon is, ez legyen a reménységünk, és az örömhírünk a pusztaságban is. Vigyük a hírt, mint csodalátó emberek, akik meglátják a hétköznapi csodáit is.

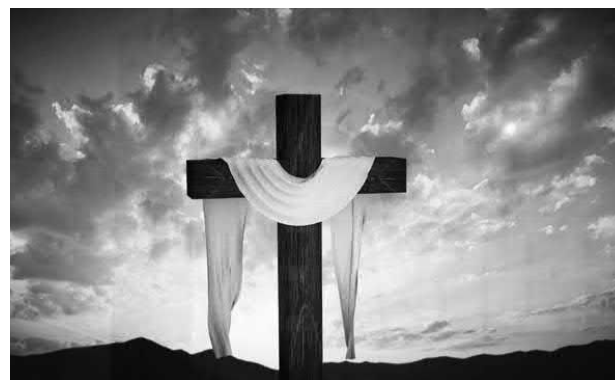
Áldott húsvéti ünnepet kívánok!

Gál Adél,
lisznyói református lelkipásztor

Hiszed-e ezt?

Egy újabb tavasz köszöntött be és újra elérkezett a Húsvét ünnepe. A keresztény emberek számára ez a legfontosabb ünnep: Jézus feltámadásának az ünnepe.

Feltámadás. Sokan nehezen tudják feldolgozni azt, hogy halandók vagyunk. Chuck Swindoll lelkipásztor szerint különböző technikákat alkalmaznak az emberek, hogy elkerüljék e témát. Van aki a *humort* használja. Viccet csinálva igyekszik a halált biztonságos távolban tartani, hogy soha ne kelljen szembenéznie a valósággal. Másokra a *tagadás* jellemző. XIV. Lajos francia király például megtiltotta, hogy a halál szót kiejtsék a jelenlétében. Az emberek idővel bármit megtennének, sőt képesek is akár vagyontokat áldozni különböző orvosi beavatkozásokra annak érdekében, hogy

tagadni tudják az idő múlását és ezek által kerülni próbálják a bekövetkezetlent. Továbbá ott van a *félelem*. Figyeljük csak meg, mi az első reakciója azoknak az embereknek, akik egy repülőgépen ülnek és a gép egyszerre csak légörvénybe kerül. Fiatal és idős egyaránt pánikba esik és sikoltozni kezd. Minden esetben elfelejtkezünk valamiről,

ami a legfontosabb dolog az életünkre nézve és amiért tulajdonképpen ünnepeljük a Húsvétot: Jézus értünk támadt fel, hogy számunkra is biztosítani tudja az örök életet. Ha hisszük ezt tiszta szívvel és lélekkel, akkor nekünk nem kell félnünk vagy más módszereket használva kerülgetnünk az elmúlás gondolatát.

Vajon hányan képesek közülünk ezt figyelembe véve boldogan és nyugodtan élni a mindennapokat bármilyen körülmények között?

János evangélista 11 részének 25-26 verseinek soraival kívánok Áldott Húsvéti Ünnepeket minden kedves olvasónak: „Én vagyok a feltámadás és az élet, aki hisz énbenem, ha meghal is él és aki hisz énbenem, az nem hal meg soha. *Hiszed-e ezt?*”

Németh Timea Barbara
községi könyvtáros

Húsvét akkor van, amikor...

„Amíg nálatok van a világosság, higgyetek a világosságban, hogy a világosság fiait legyetek!” Jn 12,36

Mikor van húsvét? Gyakran előjön ez a kérdés, főleg azok számára, akik a kalendárium világa szerint rendezik, rendszerezik életüket, terveznek, dolgoznak, ünnepelnek, pihennek... élnek. Unitárius Káténk erre a kérdésre így felel: „Húsvét mindig a tavaszi napéjegyenlőséget követő holdtölte utáni első vasárnap van. Ha a holdtölte éppen vasárnapra esik, akkor azon a napon van húsvét”, vagyis a tavaszi napfordulót követő telehold utáni vasárnap – így szoktuk vallásórás gyermekeinknek egyszerűbben megfogalmazni. Ez az a kiszámítható idő, amely minden évben pontos helyét jelzi az ünnepnek. De mi a helyzet a kiszámíthatatlannal? Azaz a húsvétal, amit nem a kalendárium, nem a napéjegyenlőség, és nem is a holdállás hoz el, csak keretet ad esetleg egy üres képnek. Nagyon sokszor érzem azt, hogy ez az ünnep is egy kép nélküli keret, egy tartalom nélküli szép mázas edény..., mert húsvét igazából akkor van, amikor az ember hitre jut. Amikor megérti, megérzi, megtapasztalja Isten megújító erejét, szeretetét, közelségét, és rá tudja építeni az életét. Amikor valóban hiszi azt, hogy Isten nem akar senkit a Golgota völgyében hagyni, nem akar magára hagyni, nem akar a gyászban, keserűségben, szenvedésben, kétségek között, a nagypéntek szorításában látni, hanem ki akar ölelni az ilyen mélységekből...

Húsvét akkor van, amikor megérted azt, amit a természettel is szüntelen üzen az Isten: megújulás, élet, fény, világosság – mindaz, ami legyőzi a halált, legyőzi a sötétséget, visszaadja a reményt, átlát a halál, a gyász fátylain túlra, túlmutat a Golgotán, a kereszten, ami az életet nem csupán földi léptékben méri, hanem Isten végtelen szeretetéhez igazítja, ahhoz az Istenhez, ahhoz a Szeretethez, aki adja, megtartja és számon kéri életünket, mindeközben pedig világosságban akarja tartani, látni, tudni életünket.

Fényben, a hit fényében világosságban járni.

Tapasztaljuk, hogy milyen fontos a világosság, a fény a mindennapi életünkben. Akár természetes, akár mesterséges fényben, világosságban vagyunk, látjuk az utunkat, látjuk az akadályokat, látjuk azt a mit éppen végzünk-dolgozunk, látjuk egymás arcát... tisztánlátáshoz segít. Ne kelljen botorkálni, tapoga-

tózni, félni... egyszerűen az ember látja azt, hogy kívül, mivel áll szemben.

Számtalanszor figyelmeztet Jézus: járjatok világosságban, mert aki a sötétségben jár, nem tudja, hová megy.

Aki a sötétségben jár, az könnyen megvezethető, könnyen eltéved, tévelyeg, és ez nem csak a külső utakra vonatkozik, ugyanígy érvényes a mi belső útjainkra, lelki útjainkra, életünkre egyaránt.

A lelki vakságban, lelki sötétségben talán még keserűbb az, amikor az ember eltéved, megreked, botorkál, nem találja az kiutat, az élete értelmét, célját, nem látja azokat az embertársait, akikért érdemes élni, küzdeni, remélni, dolgozni, imádkozni, megvetni lábunkat a sötétséggel szemben.

Legyetek a világosság fia! - mondja Jézus, legyetek a világosság fia, Isten gyermekei, az ő világosságának hordozói és ne engedjétek, hogy a golgotai keresztek árnyékot vessenek életetekre, a kereszteken túl is meg kell látni a jóságos Isten arcát, arcának világosságát.

Legyetek a világosság fia! Ne roskadjatok le a nagypénteki gyász súlyos sötétjébe, a halál völgyének árnyékában, mert télre tavasz, nagypéntekre húsvét, az éjszakákra reávirrad az áldott reggel, a sötétre az áldott világosság, mert ez Isten szeretetének a rendje, törvénye.

Hogy van halál, van mulandó élet? Ezt senki sem tagadja. Tapasztaljuk, szenvedjük akkor, amikor a halál angyala kiszakítja szeretteink kezét a kezünk közül, amikor elérkezik az elengedésnek, a kövek széthordásának, az öleléstől való tartózkodásnak az ideje, a tánc után a gyásznak az ideje, de menni kell tovább hittel, és azzal a bizalommal, azzal a megnyugvással és vigasztalódással, hogy visszaengedtük szeretteinket Isten ölelésébe, szeretetébe. Egy ajtó bezárult a földön, és egy másik kinyílt az égen – ez a halál. Meghalni, hogy örök életre támadjunk fel.

Olvastam, hogy Franciaországban van egy kis falu, a melynek a templomát a meggyújtott lámpások templomának neveznek. Ebben a templomban nincs elektromos áram, nincs semmilyen mesterséges fény. Egy régi hagyomány szerint itt csak éjszaka tarthatnak Istentiszteletet, és a templomnak nem lehet más világítása, csak az imádkozni érkező hívek kezében egy-egy meggyújtott olajlámpa fénye. Mindenki, aki belép a templomba, világosabbá teszi azt a maga fényével,

lámpásával, és minél többen maradnak el, maradnak otthon, annál több a hiányzó lámpa, gyengébb a fény, és annál nagyobb sötétben marad a templom belseje.

Ez életünk minden helyzetére érvényes. Külső és belső tereinkre egyaránt. minél több elmaradó lámpás van, annál sötétebb, annál fénytelenebb az életünk.

A családban, a gyülekezetben, közösségeinkben. De ugyanezt mondhatjuk a mi belső templomunkra, a lélek templomára is.

Most azt az időt éljük, amikor mindenki őrzi a maga kis lámpásának a fényét, és imádkozunk, hogy minél hamarabb, újra egymás mellé tudjuk állni fényeinkkel és együtt legyőzni a sötétséget...

Igen, őrizni kell a fényt, akkor is, amikor azt tapasztaljuk, hogy annyi minden elmaradt, kimaradt életünkéből, és nekünk erőt kell venni magunkon, nehogy megrekedjünk a gondolatban, hogy minden hiábavaló, mert egyre sötétebbek a mindennapok, egyre fénytelenebbek, és ez a érzés egyre csak húz lefelé... nagyon könnyen beáll a lelki végelgyengülés... és akkor mi lesz a mi lámpásunkkal, ki viszi helyettünk, nélkülünk?

Minden egyes lámpásra szükség van. a szeretettfényekre, a szolgáló fényekre...

A fény nem fogyhat el, lámpásaiknak égni kell, a világ számára, és önmagam számára is, az én lelki sötétségemben, éppen azért, hogy ne legyen fénytelen, ne legyen sötét a mi templomunk, és az én lelki templomom, lelki hajlékom.

Lássak kifele és befele egyaránt tisztán. Lássam az Isten arcát, a jót benned és magamban, lássam a szükség, lássam a fájdalmad, hogy segíthessek, lássam az örömöd, hogy együtt örüljünk.

Lássam a múltat, a jelent és a jövőt. Lássam tisztán az életet, a halált, és az életet a halálon túl, húsvéti hittel.

Lássak, lássunk, és láttassunk, mi a világosság fia, és leányai, Istennek gyermekei, a lélek templomai. Ámen.

Áldott húsvéti ünnepet!

Buzogány-Csoma István unitárius lelkész
Szentivánlaborfalva-Kézdivásárhely

„Tamás pedig, egy a tizenkettő közül, akit Kettősnek hívtak, nem volt ő velük, a mikor eljött Jézus. Mondták azért neki a többiek: Láttuk az Urat. Ő pedig mondta nekik: Ha nem látom az ő kezén a szegek helyeit, és be nem bocsátom ujjaimat a szegek helyébe, és az én kezemet be nem bocsátom az ő oldalába, ...el nem hiszem. És nyolc nap múlva ismét benn voltak az ő tanítványai, Tamás is ő velük. Noha az ajtó zárva volt, bement Jézus, és megállt középen és mondta: Békesség néktek! Azután monda Tamásnak: Hozd ide a te ujjadat és nézd meg az én kezeimet; és hozd [ide] a te kezedet, és bocsássad az én oldalamba: és ne légy hitetlen, hanem hívő. És felelt Tamás és monda neki: Én Uram és én Istenem!” (János 20,24-28)

A napokban fura mondat került a kezembe. Idézem: „Amikor valami megsérül, és van egy története, szebb lesz”. Vajon igaz ez a kijelentés? A sérülés, a fájdalom szebbé tehet egy embert, egy tárgyat? Nem hiszem! 10-12 éves gyerek voltam, – Brassóból indultunk Kézdivásárhelyre – amikor egy, a vonatunk után szaladó asszony, pont az én ablakom alatt, beesett a szerelvény alá. Nem halt meg, „csak” a lábát ronsolta szét a vonat kereke, sikított a fájdalomtól. Rettenetes volt! Egy kedves hölgyismerősöm gyerekkora arról szólt, hogy 12-14 éves kamaszlánként délutánonként végigjárta Szentgyörgy kocsmáit, megpróbálta megtalálni, és haza kísérni alkoholista apját. Közben a részeket fütyültek és nyúlkáltak utána... Mekkora fájdalom, milyen megalázás ez egy kislány számára! Egész életére görcsös, szorongó nő maradt! Se testi se lelki sérülések esetén nem látom azt, hogy egy seb szebbé tenni valamit, vagy valakit!

És mégis! Mégis megtörténhet, hogy fájdalom hatására valami szép születik. Gondoljunk az igazgyöngyre. A tengeri kagylóba porszem kerül, irritálja a kagyló húsát, azért az nyálkaréteget von a porszem köré, így próbálja megvédeni magát a fájdalommal szemben. És ebből születik a gyöngy! Vagy gondoljunk József Attila verseire, gyönyörű alkotások, de ahhoz, hogy megszülessenek, a tehetség mellett, szükség volt a költő fájdalomtól átítatott gyerekkorára is.

Az idézett igeversben Tamás, a hitetlen, belenéz a feltámadott Jézus Krisztus seibe. Amit lát az ledorongolja, Tamás magába roskad, de miközben összeomlik, gyönyörű hitvallás hagyja el az ajkát: „Én Uram, én Istenem!”. „Hitetlenség-

ge” ellenére ő az első aki kimondja, hogy Jézus maga a testet öltött Isten! **Miért tud így kiáltani? Mert ennek a sebnak valóban van története:** „A mi vétkeink miatt kapott sebeket, bűneink miatt törték össze, Ő bűnhődött, hogy nekünk békességünk legyen!. (Ézs53) Mit jelent ez? Hogy azok a sebek a bűnös, Isten nélkül élő ember testén kellene „éktelenkedjenek, de Jézus magára vállalta helyettünk! Ennek a sebnak az a története, hogy Isten szeret, meg akar tartani az élet, és az örök élet számára! Amikor Tamás belenéz ezekbe a sebekbe, Isten szívébe néz!!!

De Jézus Krisztus sebeinek még van egy másik története is, és most húsvét ünnepén ez különösen fontos. Isten egyszülött Fia, ezek által akar bevonni egy más minőségű létezésbe, a feltámadott életbe, ami már itt a földön elkezdődhet. Vidéken élő embereként tudjuk, hogy mit jelent egy fa beoltása, nemesítése. János 15,4-ben ezt olvashatjuk: „Maradjatok énbennem és én tibennetek. Ahogyan a szőlővessző nem teremhet gyümölcsöt magától, ha nem marad a szőlőtőn, úgy ti sem, ha nem maradtok énbennem...” Jézus Krisztus, az Ő Szentleke által, be akar oltani az Ő szellemi, lelki vérkeringésébe. Ha sebeihez érintjük sebeinket, beindulhat egy csodálatos, gyümölcstermő folyamat, amiről Pál apostol így ír: „A Lélek gyümölcse pedig szeretet, öröm, békesség, türelem, szívésség, jóság, szelídség...” (Gal5,22) Ezek a sebek önmagam fölé emelkedésemnek a történetévé is akarnak válni! Szeretet, öröm, békesség.

Én nem tudok sebekben, sérülésekben gyönyörködni. De ez a mondat („Ha valami megsérül, és van egy története, szebb lesz”), mégis igazzá válhat. Ezen az ünnepen legyünk mi is Tamás! Merjünk belenézni Jézus seibe! Engedjük, hogy e sebek története átjárja szívünket, értelmünket! Merjünk belenézni Isten szerető szívébe! Engedjük, hogy szeretete térdre kényszerítsen! Engedjük, hogy – ezen a húsvéton, feltámadás-ünnepünkön! – felszakadjon szívünkben a boldog felismerés bizonyágtétele: „Én Uram, én Istenem!”

Mindenkinek Istentől megáldott feltámadás-ünnepet kívánok!

Bartos Károly
Komolló, Szentivánlaborfalva

(folytatás az 3. oldalról)

Tömbháznegyed korszerűsítése Uzonban

Jókai Mór Művelődési Ház

– modernizáltuk az uzoni kultúrotthont, ideértve a konyha és a belső mellékhelyiségek megépítését;
 – elkészült a lisznyói vártemplom melletti emlékpark díszkerítése, valamint egy bejárati székely kapu;
 – az esővíz lefolyása végett, több mint 400 db betongyűrűt helyeztünk le az esővíz elvezető árkokba a bejáratoknál.

2011-ben:

– újabb infrastrukturális beruházási terveket készítettünk el;
 – Uzonban elkezdődött a trágyalerakó megépítése;
 – elkezdődött Szentivánlaborfalván, Lisznyóban és Bikfalván a szennyvízhálózatok és ülepítők megépítése;

Szennyvízhálózat kiépítése Lisznyóban

– megépült a szentivánlaborfalvi ravatalozó;
 – támogatás céljából, újra benyújtottuk a földgázprojektet a Gazdasági Minisztériumba;
 – benyújtottuk a DC 26, DC 26B és a DC 27B számú községi utak aszfaltozására, valamint több betonátesz kicserélésre előkészített pályázatunkat az EU forrásokhoz;
 – elkészítettük a kataszteri és a geológiai tanulmányokat az uzoni ravatalozó építése céljából;
 – pályázati pénzből elkészült az uzoni műgyepes sportpálya;
 – Uzonban kicseréltük a tönkrement gyerekparkot egy újabbra és szebbre;
 – az uzoni sportcsarnokban új fűtőhálózatot készítettünk;

– újabb testvértelepüléssel bővítettük Uzon külhoni kapcsolatát (Uzon – Nagykáta);
 – elkezdtük a népi táncoktatás finanszírozását a Tatragi Sándor alapítványon keresztül;
 – besoroltuk a Pünkösztől a védett műemlékek listájára.

2012-ben:

– több elnyert pályázati, finanszírozási szerződést írtunk alá;
 – befejeztük az uzoni trágyalerakó platformot, amellyel egy időben 6 db munkagépet is kaptunk a Világbanktól;
 – az önkéntes tűzoltók odaállításával felújult az uzoni tűzoltószertár;
 – elkészült a sepsimagyarósi tájház felújítása és berendezése;
 – a Csere hegy aljában egy mély kutat fúrattunk

A sepsimagyarósi tájház felújítása

az állattartó gazdák kérésére;

– megvásároltuk a volt Szeszgyár kútjait;
 – új fúvós hangszereket vásároltunk az Atlantisz kulturális egyesületnek;
 – kicseréltük egy jobb és nagyobbra a sepsimagyarósi játszótér;
 – megalakítottuk a Venusz sportegyesületet;
 – segítségünkre jogilag megalakultak a szentivánlaborfalvi és az uzoni ifjúsági egyesületek.

2013-ban:

– elkezdtük az uzoni új járdarendszer kialakítását;
 – részben befejeződött Szentivánlaborfalván a vezetékes ivóvíz kiépítése;

A lisznyói gyerekpark

– elkészült a lisznyói füves sportpálya;
 – a földgáz projektünk nem lett nyertes;
 – visszaszereltük jogi úton a Deruba teljes területét (közel 3 hektár), amely most már Uzon község tulajdonában van.
 – közbenjárásunkra sikerült modernizálni a szentivánlaborfalvi, a lisznyói és a bikfalvi vezetékes villanyhálózatokat;
 – új gyerekpark épült Lisznyóban.
2014-ben:
 – befejeztük a DC 27B Lisznyót-Bikfalvával összekötő községi út aszfaltozási munkálatait;
 – befejeztük a DC 26 (sepsimagyarósi bekötő út) és a DC 26 B (Heveder) községi utak aszfaltozását;
 – korszerűsítettük az uzonfúzesi 34A községi utat;

A sepsimagyarósi bekötőút. Ilyen volt...

...ilyen lett.

– renováltuk és korszerűsítettük az uzoni polgármesteri hivatal alatti alagsort;
 – több pályázati tervet készítettünk el, így készülve a 2014–2020 uniós pénzügyi periódusra;
 – a mezőgazdasági területek kitisztázása véget

A polgármesteri hivatal alagsora

ért, közel ezernégyszáz hektár terület maradt a földosztó bizottság rendelkezésére, amelyből részarányosan elkezdődtek a természetbeli visszaszolgáltatások;

– elkezdtük a „kulturális hétvége” elnevezésű őszi művelődési programunkat, amelyen belül díjmentesen több színházi (magyarországi Móra Ferenc Népszínház, kovásznai Pokolsár stb.) és más kulturális jellegű előadást (Erdővidék-i, Perkő-i néptáncscsoportok stb.) is lehetett megtekinteni az uzoni kultúrotthonban;

– újabb térfigyelő kamerákat helyeztünk el Uzonban.

(folytatás a 8. oldalon)

Krisztus Magyaróson

Érdekes, izgalmas időket élünk. A világ szellemi erkölcsi értékrendjét zátonyra futtatta a megvezetett emberiség, a pénz, a hatalom, a dicsőség istenének áldozó háttérerők ármány segédletével. Válságban az isteni rend alól kibúvót kereső társadalmak, politikai és gazdasági érdekszövetségek, a nem Krisztusi szeretetre alapozó dogmatikák, egyházak, szellemi iskolák. Maszk mögé bújik, bajban van az EMBER akit nem a szívéből szóló Isten hangja, (lelkiismerete), hanem külső hatások: karrier, hatalomvágy, pénzsóvárgás, versenyszellem, vagyonszerzés befolyása irányít.

Most, hogy egy állítólagos világjárványt szállító, zuhanó repülő utasai lettünk, egyre többen fordulunk magasabb-rendű tudatosság felé, az égiek támogatását remélve. Áldott időszakká válhatnak ezek a megpróbáló évek, ha az emberiség kiaknázza a koronavírus félelemgyára által és ezt követő eszközök cél-tévesztett helyzeteit, mert lehetőséget időt teremt az eddig elodázott önvizsgálatra, kapcsolataink rendezésére, értelmezésére , talán újra meghalljuk Isten válaszait létezésünk,(identitásunk) személyiségünk nagy kérdéseire.

Tapasztaltuk, hogy az óvatosság, hasznos erény, de a „közszolgálati” média köntösébe bújtatott eszközök, televíziók, újságok folyamatos híreszteléseikkel forrásai a félelemkeltésnek, ha üzeneteire figyelünk megvetjük vele az aggodalom, a betegségek, a halál melegágyát.

A Bibliát lapozó, érdeklődő számára, 365 alkalommal és nem ok nélkül elevenedik meg Isten egyik alapigéje: a „ ne féljetek!” Közutakon gyakran látom, hogy autójában egyedül ülő vezető pislog világoskék, vagy divatos maszkja alól. Mi van veled emberiség, Krisztus hiába halt volna meg? Talán 2021 éve, hogy a hozzánk küldött Mester, Tanító, Megváltó feltámadásával a hatalom helyére ültetett minket. Tanítványa közvetíti, (1Jn. 3,4) „Ti az Istentől vagytok fiacskáim

és legyőztétek azokat (a Sátánra utal, a világ fejedelmére), mert nagyobb Ő aki bennetek van, mint aki a világban van.” Hányan vagyunk akik valamikor teljes tudatossággal elköteleztük magunkat Jézus szolgálatára, vagy csak egyszerűen átadtuk életünk irányítását, urunknak, mesterünknek, gyógyítónknak fogadtuk és mégis teret engedünk a félelem vírusának?

Teremtőnk az Ő fia áldozatával bizonyította feltétel nélküli szeretetét, talán elfelejtettük, hogy tudatosság, ismeret a szeretet alapja és nem egy érzés. János apostol első levelében írja: (4.18) „A szeretetben nincs félelem, sőt a teljes szeretet kiűzi a félelmet, mert a félelem gyötrellemmel jár, aki pedig fél, nem lett teljessé a szeretetben.”

Isten egyik prófétája Hóseás, közvetíti (Hóseás 4. 6) az Úr féltő szavait: „Elvész a népem, mivelhogy ismeret nélkül való.” Ésaia meg figyelmezteti: „Fogságba megy a népem, mert tudás nélkül való.”

Hogyan szerezhetnénk ismeretet, hogyan tudjuk kiírtani a szellemi Covidot a félelemvírust?

Nálunk Mogyoróson az írott Igében Jézus Krisztus él, az Ő lelkiességét tanulmányozzuk és hiszem, hogy az idei húsvét új alkalmat kínál, hogy friss tapasztalatot szerezzünk feltámadása kiáradó, mindenre ható erejéről.

Mi az élő Isten temploma vagyunk (2Kor. 6.16) .Kívánom, hogy minden embertársam megértse Pál apostol Efezusi levelének üzenetét: „Minket akik meg voltunk halva a vétkek miatt, megelevenített együtt a Krisztussal...és vele együtt támasztott fel és ültetett a mennyekben.”

Magyarós, 2021.

Sánta Ferenc,
képzőművész

Van feltámadás

Ünneplés: a világosság győzelme a sötétség, az élet győzelme a bűn és a halál fölött. Ez a győzelem a kereszten született, a kereszthalál és a föltámadás egymásba fonódik az ünneplésben.

Húsvét ünnepén tudatosítanunk kell magunkban, hogy túl kell lépnünk a földies gondolkodáson és követnünk kell Jézust. Énközpontú és érdektől vezérelt világunkban Jézus arra hív, hogy kövessük példáját és alázattal közeledjünk embertársainkhoz, áldozatot hozva értük. Ha uralkodni akarunk és nem szolgálni, akkor nem tudunk áldás közvetítők lenni.

Jézusnak azok fordítottak hátat, akik a legközelebb álltak hozzá. Nem-de így járok én is. Olyan bánt meg, akivel jó kapcsolatban voltam, akinek megnyíltam. És mégis életét adja azokért is. Mielőtt a kereszten megnyílnak szent sebe virágai, szíve virágozott ki a szeretet örömétől. Szinte várja a keresztet, hogy vele együtt az egész emberiséget a szívére ölelje. És én? Mit teszek a kereszttel?

Jézus nagypénteken meghalt mert szeretni akart. Mi a szeretet? András István a gyulafehérvári papképző intézet rektora mondja: „A szeretet, önfeláldozás, önátadás, ölelés, örök élet..” Jézus tőlem és tőled, tőlünk is megkérdezi: Szeretsz te engem? Szerettek-e engem?

Nagyböjtben engedted, hogy lemondásaid és áldozatvállalásaid által emberarcod krisztusivá váljon?

S most Húsvét ünnepén kérdezd meg magadtól őszintén: mindez hozott életembe minőségi változást, lelkem igazán megtisztult, új ember tudtam lenni a Megváltó keresztyének fényében?

Ma gondolkozzunk el azon, hogy vajon mennyire hisszük el, hogy Jézus rajtunk is segíteni akar, csodát akar tenni velünk is amint Lázárral. Szeretne feltámasztani bűneinktől, hogy ezáltal új életet ajándékozzon. Fogadjuk el a megváltást, tegyük hozzá mi is a részünket, hogy ezáltal nagy dolgok tudjanak történni életünkben.

Testvéreim, falusfeleim! A feltámadt Üdvözítő azóta is él!

Húsvét ünnepe arról beszél, hogy a feltámadt Jézus nélkül nem boldogul az emberiség. Nélküle meddő erőfeszítés a békére törekvés, a régiók, országok, nemzetek közötti megállapodás, a parlamenti viták, a gazdasági programok, a kisebbségek jogainak tiszteletben tartása.

A feltámadt Jézusba vetett hit nélkül nem támadhat fel magyar nemzetünk sem az önpusztító, saját sírunkat megásó magatartásunkból. Urunk, Istenünk segíts minket, hogy életünkben az a fáradhatatlan szeretet vezessen, mellyel Krisztus szeretete a világot és halálra adta értünk önmagát.

Kívánom, hogy a feltámadt Krisztus fénye, békéje, öröme simogassa meg minden Uzon községi lakos lelkét.

Kegyelemteljes Húsvétot mindenkinek!

Pénzes Klára,
ny. tanítónő

„A dolgok nem kívül kezdődnek, hanem belül, és nem alul, hanem felül, és nem a láthatóban, hanem a láthatatlanban.”

Hamvas Béla

Az elmúlt hónapok nehézségeit, béklyóit hátrahagyva, a maszkok mögül is felragyog Húsvét csodálatos üzenete. A feltámadás átemeli a természetet szürkéből a zöldbe , az embert sivár gondolatvilágából emeli ki, hogy ne feledhesse, minden szenvedés mögött ott rejlik a tanítás és az új kezdet lehetősége. Sokunknak eszébe juthatott az elmúlt időszakban Micimackónak híressé vált tanítása, miszerint: „Hepe után mindig hupa következik, és hupa után mindig hepe jön. És még sohasem fordult elő a világon, hogy hepe után hepe, és hupa után hupa következett volna.”

Micimackó egyszerű szavai azt a biztos hitet, meggyőződést tükrözik, hogy minden rossz után csakis jó következhet és semmiként se még rosszabb, mert nem természetes a gyermeki, emberi lét számára az állandó, hosszan tartó félelem, szorongás, bezártság.

Ezzel a biztos hittel indítottuk útjának a második félét a Tatrangi iskolában. Az elmúlt hetekben talán figyelmesebbek, érzékenyebbek lettünk egymás igényeire és tudtuk értékelni minden nap apró varázsát. Az iskola légkörében is valami különös meghittséget tapasztalhattunk. Mindenki örült, hogy itt lehetett. Az átépítési munkálatok, bár sokszor zajosak voltak, mindenkit örömmel töltöttek el, hiszen újjászületik szeretet-tégláiból egy régi iskolaépület, mely otthont adhat a következő száz évre is sok kis életnek, lehetőséget nyújthat a továbbtanulásra, fejlődésre.

A dolgok nem kívül kezdődnek, hanem belül és nem alul, hanem felül. Hisszük, hogy ennek az épületnek az újjáépítési támogatása is az isteni láthatatlanban született. Talán sokunk könyörgésére érkezett mint válasz, de a Teremtő Istené a dicsőség, aki ezt a közösséget egy pillanatra sem engedte el és minden nap okot ad az örövendezésre, halára.

Meggyőződésünk, hogy a hepe után most már csak hupa következhet. Örüljünk a tanárok igyekezetének, a szülők odafigyelésének, gyermekeink jó egészségének, előrehaladási lehetőségeinek.

Áldott, békés, szeretetben teljes Húsvétot kívánunk a Tatrangi Sándor Általános Iskola munkaközössége nevében!

Szabó Margit,
iskolaigazgató

FELHÍVÁS

Az országos kataszteri és telekkönyvi program keretén belül, Uzon község adminisztratív területét illetően aláíródott a szerződés, melynek alapján az összes ingatlan (kültelek, beltelek) ingyen lesz bejegyezve a kataszteri és telekkönyvi rendszerbe. A kivitelező (S.C. CARTOP S.R.L. Piatra Neamț) szerint a munkálatokat (mérés, adat begyűjtés) folyó év májusában fogja elkezdni. Tisztelettel kérjük, hogy jóhiszeműen működjenek közben a cél érdekében.

(folytatás az 6. oldalról)

2015-ben:

- Leader pályázaton, EU –s forrásból vásároltuk a második földgyalut (greder);
- elkezdődött a volt orvosi rendelő (mai községi könyvtár) teljeskörű korszerűsítése;

Szennyvízhálózat kiépítése Szentivánlaborfalván

- a szentivánlaborfalvi önkéntes tűzoltókkal karöltve kijavítottuk a tűzoltószertár épületét;
- több pályázatot is benyújtottunk, többek közt a bikfalvi kultúrotthon korszerűsítésére is;
- befejeztük a szentivánlaborfalvi, lisznyói és a bikfalvi szennyvízhálózat kiépítését, valamint a szennyvízülepitőket;
- kiépítettük az Uzon és Szentivánlaborfalva között az ivóvízvezeték;
- befejeztük Uzon járdarendszerének a kiépítését;
- elneveztük, majd telekkönyveztük községünk falvainak utcáit (pl. Uzonban a Nicolae Bălcescu utca Kossuth Lajos lett).

2016-ban:

- befejeztük a volt orvosi rendelő korszerűsítését és átadtuk községi könyvtár használatába;

Erdélyi Lajos községi könyvtár

- felújítottuk Uzonban és Lisznyóban az első és a második világháborús emlékműveinket;
- Sepsimagyarósán a kultúrotthon előtti parkot díszkerítéssel láttuk el;
- elnyert pályázati pénzből elkezdődött a bikfalvi kultúrotthon átépítése és korszerűsítése;
- elnyert EU-s pályázati pénzből elkezdődött a lisznyói és a bikfalvi szennyvízhálózatokra történő egyéni rácsatlakozási munkálatok kivitelezése;
- további nagy volumenű EU-s projekteket nyújtottunk be finanszírozás céljából a gyulafehérvári ügynökségre;
- elkészítettük az uzoni ravatalozó tervét;
- visszaszereztük a volt autóbontó területét;
- elkezdődtek az ingyenes telekkönyvezési munkálatok a kitisztázott mezőgazdasági területeknél;
- kiépítettük a Híd utca (hídon túl) minden egyes kis utcájában a vezetékes ivóvízrendszert.

2017-ben:

- több EU-s projektünk nyertes lett (ivóvízrendszer kiépítése Lisznyóban és Bikfalván, a Pünkösti kúria felújítása stb)
- újabb öt projektet nyújtottunk be a Román Kormányhoz;
- elkezdtek a szentivánlaborfalvi járda kiépítését;

- további munkálatokat végeztünk el a szentivánlaborfalvi vezetékes ivóvízrendszeren;
- felavattuk a bikfalvi átépített kultúrotthont, létrehozva a térség egyik legszebb kulturális központját;
- EU-s finanszírozási szerződést írtunk alá Gyulafehérváron, amely értelmében Uzon és Bikfalva 12 utcája aszfaltszőnyeggel lesz burkolva, illetve Uzon-

A bikfalvi kulturális központ konferenciaterme

- ban több utca is járdarendszert fog kapni;
- ugyanakkor a Román Kormánytól is szintén utak és utcák aszfaltozására nyertünk jelentős összegeket, amely értelmében újabb 15 utca korszerűsödik, illetve több községi út (DC 16, DC 16A, DC 27, DC 34A stb.) is aszfaltburkolatot kap;
- elkészült a vezetékes ivóvízhálózat Uzon és Sepsiszentgyörgy között;
- elkezdődtek a földalatti optikai kábelek lehelyezése;
- Uzonban új led típusú közvilágítási lámpatesteket szereltünk fel a nemzeti út mentén;
- Eu-s pályázati pénzből egy mobil 60 tonnát is mérő elektromos mérleget szereztünk be, amellyel a községi háztartási hulladékot elszállító járműveket méri a Helyi Rendőrség emberei.

2018-ban:

- Újabb 15 elnyert pályázatunk van, és pedig:
- 1. Uzon községi ivóvízhálózat bővítése, amely Uzont összeköti Lisznyóval és Bikfalvával, illetve az ivóvízvezetékek kiépítése az utóbbi két település összes utcáiban.
- 2. Uzonban a Petőfi-, Kispál-, Vajna-, Tatrangi-, Ilyefalvi-, Köleskert-, Jókai utcák modernizálása, ideértve az úttest aszfaltozását, az esővíz-levezető sáncok kialakítását, valamint a széles utcákban új járda is készül. Szintén ebben a projektben Bikfalván hasonlóképpen korszerűsödnek a következő utcák: Fő-, Tópataka-, Mező-, Gát- és a Templom utca.
- 3. Uzonban teljesen felújul a Pünkösti kúria, beleértve a gépészeti felszerelés kiépítését, valamint a termek bebútorozását is, sőt az első tető alatti térben egy nagy konferencia terem kialakítása is megtörténik.
- 4. Uzonban egy 950 négyzetméteres óvoda fog épülni a Szabadidő központ mellett.
- 5. Lisznyói kultúrotthon korszerűsítése, amely központi fűtést, belső mosdókat, irodákat és új bútorzatot fog kapni.
- 6. A 27-es községi út (Lisznyói út) megerősítése egy újabb aszfaltszőnyeg réteggel.
- 7. A 16-os községi út (a régi sepsimagyarósi út) korszerűsítése aszfaltszőnyeg burkolattal.
- 8. A 34A községi út (Uzonfűzesi út), Uzon községhez tartozó részének az aszfaltozása.
- 9. A 27-es községi út (Lisznyói út) sepsimagyarósi heveder hídjától való aszfaltszőnyeg meghosszabbítása Lisznyópatak felső feléig.
- 10. A 16A községi út kialakítása egy teljesen új beton híd megépítésével Szentivánlaborfalva és a Fekete Úgy folyó sepsimagyarósi oldaláig. Ehhez a projekthez tartozik még a szentivánlaborfalvi Malom utca teljes hosszának a korszerűsítése is (aszfaltszőnyeg és esővíz levezető betonozott sáncok).
- 11. A 27B községi út (Lisznyó – Bikfalva közt) bikfalvi részének a befejezése.

- 12. A 26B községi út, Sepsimagyarós 450 méteres központi részének az aszfaltozása.

- 13. Uzonban a következő utcák korszerűsítése aszfaltszőnyeg burkolattal és esővíz levezető sáncokkal: Kossuth-, Sport-, Mező-, Ilyefalvi utca belső része és a Beke György utca.

- 14. Lisznyóban aszfaltozódik a Pét utca.

Gábor Áron emléklakett avatása

- 15. Bikfalván teljeskörű felújítás alá kerül az iskola épülete.

- EU-s pályázati pénzből egy új markoló-kotrógép (buldoexcavator) munkagépet vásároltunk;
 - Gábor Áron emléklakettet állítottunk a rendőrség melletti egyházi épület homlokzatára, ugyanis ezen a telken volt egy éjszakára elrejtve Gábor Áron holtteste útban szülőfaluja felé;
 - közbenjárásunkra a Kovászna Megyei Vízügyi Igazgatóság megemelte és megerősítette Uzonfűzes és Szentivánlaborfalva, Feketeügy folyóvédő-gátjait 600 m, illetve 500 m-es szakaszon;
 - sikerült visszaszolgáltatni az Unitárius Egyháznak a jogos ingatlanját, pontosabban a mai szentivánlaborfalvi iskola első felét és a teleknek egy részét;
 - a sepsiszentgyörgyi Közművek elindította a szentivánlaborfalvi ivóvíz szolgáltatást;
 - elkezdődtek a várva várt uzoni ravatalozó építési munkálatai;
 - újabb testvérkapcsolatot létesítettünk (Lisznyó – Komárom);
 - újabb beruházási terveket készítettünk el.
- 2019-ben:**
- újabb finanszírozási projekteket nyertünk el;
 - uzoni vízház modernizálása, ezen belül a részben földalatti 400 köbméteres víztartály teljes felújítása és beüzemeltetése;
 - elkészült az uzoni ravatalozó ház, amely meglátogatásakor Főtisztelendő Kató Béla püspök úr a „*megye legszebb ravatalozója*” jelzővel illetett;

Az uzoni ravatalozóház

- új betonkerítést építettünk az uzoni futballpálya mentén;
- látványos és közkedvelt gyerekparkot létesítettünk (kalózhajó) az uzoni szabadidő park bejáratánál;

– kiépítettük a Köleskert utca elmaradt szennyvízhálózatát;
– bővítettük a vezetékes ivóvízrendszert Szentivánlaborfalván.

2020-ban:

– befejeztük az Uzon községi ivóvízhálózat bővítését, amely értelmében az uzoni vízházat összeköttettük a lisznyói és a bikfalvi ivóvíztartályokkal;
– befejeztük az ivóvízvezetékek kiépítését Lisznyó és Bikfalva összes utcáiban;
– befejeztük Uzonban a Petőfi-, Kispál-, Vajna-, Tatrangi-, Ilyefalvi-, Köleskert-, Jókai utcák modernizálását, ideértve az úttest aszfaltozását, az esővíz-levezető sáncok kialakítását, valamint a széles utcákban új járda építését is, valamint Bikfalván a Fő-, a Tópataka-, a Mező-, a Gát- és a Templom utcák aszfaltozását;

A Petőfi Sándor utca aszfaltozás után

– befejeztük a 27-es községi út (lisznyói út) megerősítését egy újabb aszfaltszőnyeg réteggel;
– előkészítettük aszfaltozásra Uzonban a Kossuth Lajos és a Mező utcákat;
– befejeztük Szentivánlaborfalván a közel 3 km-es járda építési munkálatait;
– aláírtuk a kivitelezési szerződést a bikfalvi Népközségi kórház korszerűsítése érdekében;
– elnyertük a Környezetvédelmi Minisztérium által meghirdetett közvilágítási lámpatestek teljes kicserélését célzó finanszírozást;
– benyújtottuk a földgáz bevezetését szorgalmazó projektünket az Európai alapokat kezelő Minisztériumba;
– megrendeltük a lisznyói ravatalozóház felépítéséhez szükséges terület (Magyar hegy) bel-terjesztését, terület, amelyet a lisznyói református egyháztól kaptunk erre a célra.

2021-ben:

– Uzon község földgáz bevezetését célzó projektje, pozitív elbírálásban részesült. Országos viszonylatban összesen 20 darab pályázatot nyújtottak be (POIM EU-s projekt) és ebből csak 10 lett nyertes, amelyből az egyik Uzon község pályázata;
– elkészült a modern, ledtípusú közvilágítási lámpatesteket szorgalmazó projekt technikai terve,

A Pünköszt-kúria felújítása

következik a kivitelezési munkálatok kezdése;

– 612 Ha mezőgazdasági terület maradt a Földosztó bizottság számára, amelyet a következőkben, a törvények tiszteletben tartásával a földosztó bizottság természetben ki tud osztani a jogos igénylőknek.

Az elindított munkák, amelyek kivitelezése ebben az évben lezárulnak vagy elkezdődnek:

1. Az idei nyár elejéig elkészül az uzoni Pünköszt-kúria teljeskörű modernizálása, ideértve a berendezést is.

2. Remélhetőleg elkezdődik Uzonban egy 950 négyzetméteres óvoda építése – a kivitelezési munkálat közbeszerzés alatt van.

3. Remélhetőleg elkezdődik Lisznyóban a kultúrotthon átépítése és korszerűsítése – a kivitelezési munkálat közbeszerzése következik.

4. A 16-os községi út (a régi sepsimagyarosi út) korszerűsítése aszfaltszőnyeg burkolattal – a kivitelezési munkálat közbeszerzés alatt van.

5. A 34 A községi út (uzonfűzesi út), Uzon községhez tartozó részének az aszfaltozása – a kivitelezési szerződés alá van írva a Valdek KFT-vel.

6. A 27-es községi út (lisznyói út) sepsimagyarosi heveder hídjától való aszfaltszőnyeg meghosszabbítása Lisznyópatak felső feléig – a kivitelezési szerződés alá van írva a Valdek KFT-vel.

7. A 16A községi út kialakítása egy teljesen új betonhíd megépítésével Szentivánlaborfalva és a Fekete Úgy folyó sepsimagyarosi oldaláig. Ehhez a projekthez tartozik még a szentivánlaborfalvi Malom utca teljes hosszának a korszerűsítése is (aszfaltszőnyeg és esővíz levezető betonozott sáncok) – 2021-ben elkezdődik a munkálat és 2022 év végéig kell elkészülni.

8. A 27B községi út (Lisznyó – Bikfalva közt) bikfalvi részének a befejezése – a kivitelezési szerződés alá van írva a Valdek KFT-vel.

9. A 26B községi út, Sepsimagyaros 450 méteres központi részének az aszfaltozása – a kivitelezési szerződés alá van írva a Valdek KFT-vel.

10. Uzonban a következő utcák korszerűsítése aszfaltszőnyeg burkolattal és esővíz levezető sáncokkal: Kossuth-, Sport-, Mező-, Ilyefalvi utca belső része és a Beke György utca – a kivitelezési szerződés alá van írva a Valdek KFT-vel.

11. Lisznyóban aszfaltozódik a Pét utca – a kivitelezési szerződés alá van írva a Valdek KFT-vel.

12. Bikfalván teljes körű felújítás alá kerül az iskola épülete – a kivitelezési szerződés alá van írva egy brassói céggel.

13. A volt lisznyói néptanács épületének korszerűsítése, szociális segélyközpont létrehozása érdekében.

14. A közvilágítás hatékonysága és korszerűsítése Uzon község minden egyes településén – következik a kivitelezési munkálat közbeszerzése.

15. Intelligens földgázelosztó hálózat, csatlakozások és földgázellátás kiépítése Uzon község öt településén (POIM pályázat) – finanszírozási szerződés aláírása következik.

A fenti, évekre leosztott elért eredmények nem tükrözik az elvégzett munkálatok teljességét, ugyanis egyenként több olyan elvégzett, kisebb méretű beruházásokat is elvégeztünk (utak és utcák kövezése – karbantartása, kisebb hidak építése, mezei utak karbantartása stb.), amelyek hiányában településeink arculata hiányos lett volna. Továbbá szeretném kiemelni az évenkénti non-profit egyesületek, az uzoni futball csapat, az önkéntes tűzoltók és egyházaink támogatását, amelyek hozzásegítették a tevékeny egyesületek és szervezetek megfelelő közérdekű működését, valamint az egyházak előrehaladását. Fenntartottuk és folyamatosan ápoltuk a meglévő testvérkapcsolatokat (Tolna, Csorvás, Alsótold, Fácánkert, Nagykáta, Mezőhegyes, Sarichioi és Komárom).

Az elmúlt közel 17 év elnyert 28 pályázata, értékben több mint 23 millió euró (!) Ennek az összegét, ha összevetem Uzon község beruházásokra elkölthető éves költségvetésével, amely alig haladja meg az évi 200 ezer eurót, akkor látható, hogy a Polgármesteri Hivatal odaadóan és becsülettel végezte a munkáját. **Megtiszteltetés volt számomra Uzon község fenntartható fejlődésének érdekében, de főleg az itt élő emberekért kitartóan és eredményesen dolgozni.**

A munka megvalósításokkal párhuzamosan az uzoni polgármesteri hivatal teljes munkaközössége egyenrangúan és tiszteletadóan kezelte az összes hivatalba betérő polgárt. Nem voltak sem kedvezményezettek, sem pedig kiváltságosak. Az Önkormányzat összes Helyi Határozatát egyformán érvényesítettük a község közigazgatási területén. Nem engedjük és továbbra sem fogjuk engedni hogy tehetős emberek ne fizessék ki az ingatlan- és épület adójukat olyan körülmények között, hogy a kevésbé tehetős emberek idejében eleget tettek adófizetésüknek, hisz tudatában voltak, hogy az adóból befolyó összegekből pótoljuk az elnyert pályázatok önrészét. Nem fogadhattam el, hogy Uzonban, Salamon Csaba vállalkozó által működtetett pékség épületére, az épületadót a tulajdonos még sohasem fizette be és maga az épületet is törvénytelenül építtette fel. Az eset bíróságon van. Ugyanakkor, az sem elfogadható, hogy helyi tanácsosi mandátummal rendelkező, mint például Kovács Ferenc, az egyik ingatlanjára kiszabott épületadó mértékét törvénytelennek kiáltja ki és bíróságon támadja meg azt, arra hivatkozva, hogy az említett épület (vendéglő-bár) nagy részében semmiféle kereskedelmi tevékenységet nem folytat, sem most sem pedig az elmúlt években. A bírósági ítélet értelmében, kisebb korrekció alkalmazásával, a törvénybíró megállapította, hogy a Polgármesteri Hivatal nem törvénytelenül állapította meg a kiírt adót, így azt ki kell fizetni. Az épület használati joga, az uzoni gazdasági regiszterben bejegyzett nyilatkozat értelmében a Kovács Ferenc és neje, Kloos Paula családja használatában van. Vallom, hogy elsősorban a Tanácsosoknak (önkormányzati képviselőknek), meg a Polgármesteri Hivatal alkalmazottjainak kötelező, a példaértékű hozzáállás és erkölcsi magatartás egy közigazgatási közösségen belül.

Prefektusi kinevezésem esetén a feltett fájó kérdésemre, hogy **mi lesz Uzon községgel**, a választ egyértelműen Én kell megadjam. Bízok abban, hogy a közigazgatási törvénykönyv 163. cikkelye értelmében Szabó Annamária ideiglenesen kinevezett polgármester asszony, segítve Bordás Enikő főkönyvelő nő és a Hivatal munkaközössége által, sikeresen be fogják tudni fejezni az elkezdett pályázati munkálatokat és az elindított stílusban és ütemben továbbá fejlesztik Uzon község összes települését. Ebben támogatásukra leszek Én is, meg az RMDSZ-es önkormányzati képviselők és remélem, hogy a Nemzeti Liberális Párt (PNL) román párt színeiben bejutott képviselők is.

Abban az esetben, ha a Kormány időközi új polgármesteri választást fog kiírni Uzon községben, gondolom, hogy az EMBEREK, vagyis a választó polgárok megfelelő és jó döntést fognak hozni, hisz tanultak abból a sok alaptalan, elhangzott hamis ígéretekből, amelyek számtalanszor elhangzottak, a választásokat megelőzően, a különböző funkcióvadászok szájából, akik a választási bukás után elfeledték ígéreteiket.

Véleményem szerint a továbbiakban sem engedhetjük meg, hogy olyan emberek kezére kerüljön Uzon község vezetése, akik nem a köz érdekében, nem az itt élő emberekért tevékenykednének, hanem önkényes hatalmi vágyból, saját maguk érdekében szállnának versenybe. Ha szükséges lesz, a megfelelő pillanatban tisztelettel fogok javasolni olyan polgármester jelöltet, aki a felkészültségét és a hozzáértését a köz érdekében fogja kamatoztatni, hogy Uzon község fenntartható fejlődését a továbbiakban is megtarthassuk annak minden előnyével, az itt élő emberek javára.

Végezetül kiemelem, hogy hosszas mérlegelés után, a prefektusi jelöltetésemet is csak azért fogadtam el, hogy Uzon község aktuális problémái mellett, a megye összalakosságának a szolgálatába álljak és érdekükben kamatoztassam tudásomat.

Kellemes Húsvéti Ünnepeket kívánok a község minden lakójának.

Uzon, 2021. március 14.

Dr. Ráduly István
Uzon község polgármestere

Így nőttem fel, így öregedtem meg...

Mesél a sepsimagyarósi 90 éves Bartha István

Az utolsó fél évszázad hatalmas történelmi, politikai változásaiban önmagát keresi a magára maradt ember. Világuralmi törekvések, világháborúk, rendszerváltozások, új gazdasági és társadalmi, valamint politikai berendezések sodrában próbál tisztán látni a túlélő ember.

Mindezek összességében emlékezik egy kis közösség idős bácsija sajátos életformájával vívja a maga küzdelmét a sorssal. Életvitele, tapasztalatai a múltó idő forгатagában egyfajta üzenetet jelentenek a jövő nemzedék felé – azt, hogy hogyan lehetett 90 évet megélni és megérni, és most is derűsen mosolyogva emlékezni még arra is, amire szinte senki sem akar gondolni vagy emlékezni. Nincs szándékomban életrajzot írni, csupán csak Pista bácsi életének legfontosabb eseményeit jegyeztem le, aki az egész életét egy kicsiny székely falucskában, Sepsimagyaróson élte le, ott ahol már iskola sincs és ahol száz körüli a létszám, de ez a kis falu él és lehet, hogy lassan újra benépesedik hiszen lakták ezt még 500 is valaha.

Pista bácsi visszaemlékezései során felbukkan majd sok-sok falustársa neve, különböző események, a falu helynevei, utcák nevei, papok, tanítók, régi jó gazdák, vadászati élmény (hiúz vadászat véltenszerűen) stb.

Bartha István utolsó lovára

Sepsimagyarós közigazgatásilag Uzonhoz tartozik. Hála istennek, kitűnő aszfaltos út vezet oda, ahova csak traktorokkal vagy szekérrel lehetett eljutni a régi időben. (Első emlékem úgy maradt fenn hogy a '70 években mentünk néhai Fodor Erzsikéhez radinába és egy lisznyói traktorista vitt fel az agyagos sáros rettenetes úton.)

A leírtak célja: élettanulságok átadása és az is, hogy ne vigyük sírba mindazt ami velünk történt, adjuk át gyermekeinknek ajándékozzuk meg unokáinkat azzal az élet bölcsességgel ami ezekből a történetekből kerekedik.

Bartha István 1931 november 1-én született Magyaróson. Édesapja, a szintén Barta István, valamikor Székely Határőr katona volt, édesanyja Bedő Ida – mindketten magyarósi emberek voltak. Pista bácsi édesapja egy olyan szép, nagy családból származik, ahol 12 gyermek született, ő már csak egy testvérrel büszkélkedhetett, Bartha Klára aki 1926-ban született és Falka József felesége volt. Ők már rég elhaltak. Valamikor a '30-as években Magyarós elég népes falu volt, sok apró gyermekkel, nagy területű szántokkal, kaszálókval, erdőségekkel. Ide, a valamikori Magyaróshoz tartozott az a kicsi tanyavilág amely Lisznyópatak felső felében, egészen a hegyek közé van beékelődve és a régi neve Magyaróspatak volt. Inkább románok lakták: Boricean, Cristifon és családja, egy másik Boricean, Sidon és Virág nevűek, akik állattartással foglalkozó csendes jámbor emberek voltak.

Pista bácsi gyermekkorában nem volt óvoda csak iskola, tanítója Fodor János helybeli tanító volt. Mi-

Lisznyói és magyarósi lányok Marosvásárhelyen a Kultúrpalota mellett

vel a negyvenes években járt iskolába emlékezik arra is hogy minden nap a gyermekek 10:00 órakor tejet és kenyeret kaptak, amit a szülők kellett bevigyenek és egy szakácsnő felszolgált nekik. Iskolai végzettsége 6 osztály, mert 1944 ben a magyarok elmentek és visszaállt a berendezkedett új hatalom a román világ. Akkoriban a református vallást a helyi tiszteletes tanította, minden pénteken vallás órák voltak délután. Osztálytársai közül emlékszik Pajor Erzsikére, Pajor Árpád lányára, akik elhagyták a falut és Magyarországra települtek át '44 után. Erzsike néni még él. Szintén osztálytársa volt dr. Jancsó Klára doktornő, aki Baróton szolgált és Jancsó János lánya volt. Ugyanígy emlékszik még a következő iskolatársakra: Darabont Zoltán, Falka Ákos, Fodor Irma – a Fodor tanító lánya -, Kovács Margit, Kovács Irén, Kovács Vilma, Kovács Ibolya, Bordás Sándor, Bordás Jenő, Kónya Jenő, Kónya Győző, Kónya Irén és Kónya Etelka nevű magyarósiakra, akik közül már egy sem él.

A Jancsó családnak volt egy másik ága, amelyből született Jancsó Sarolta, Jancsó Borbála, Jancsó Tibor és Jancsó Elek.

Sok család viseli Magyaróson a Kovács nevet, ezért szólásmondásként hallottam, hogy „Magyaróson mindenki Kovács, de egy lovat még sincs, aki megpatkoljon” (Pista bácsitól hallottam).

A falu népének kategóriái

Magyaróson első gazda volt valamikor Jancsó Béla, kb 200 hold földje volt, szántók, kaszálók és egyebek. Nagyon rendes jólelkű ember volt tavasszal sok szegény embernek adott gabonát vetni ingyen. Mégis ő volt az első, akit kiemeltek, mint kulákot, elvitték, majd kiment Budapestre ott halt meg, de haza hozták hamvait és itthon a családi kriptában alussza örök álmát. A fia Jancsó Iván, a második világháborúban hősi halált halt, a lánya Katalin, a híres neves Kórész Ferenchez ment feleségül. Ők elmenekültek, majd elváltak, egyebet nem tudok ezekről mondani.

Ráduly János jó gazdaember volt, a Nagykútnál lakott 15 hektár földje volt. Ide sorolható még Kovács Mózes, Ráduly Gábor, Dancs János, aki az iskola mellett lakott, de minden el van onnan tűnve le volt bontva.

A jó közepes gazdák közé tartoztak: Kónya Jenő, Kovács Barabás, Tőkés Mihály, Kovács Antal, Fodor Albert és még sokan, akikre nem is emlékezem. Ezen kívül, mint minden székely faluban, Magyaró-

son is voltak szegény sorsú emberek, akik napszám-ból éltek.

A napszamosok között 3 kategória volt. Az első kategória, akiknek volt házuk, meg valami kicsi földcskéjük a ház körül vagy egyebütt. A második kategória, akiknek csak házuk volt. A harmadik kategóriába azok tartoznak, akiknek sem saját házuk sem saját földjük nem volt.

Ezeknek a nagyobb vagyonos gazdát építettek a saját birtokukon egy-egy kis házat egy fedél alatt, ha kell két-három szobával, de csak egy szobához volt joga a zsellérnek. Egy ilyen kicsiny házért a zsellér évi 30 napot dolgozott az úr birtokain, de volt, amikor 40, 50 sőt 60 napot is. Ezt a gazda szabta meg, hogy hol és mikor kell dolgozni. A gazda lement a házakhoz és beszólt, hogy „Na hallják-e, holnap ide s ide kell jönni kapálni vagy kaszálni, ganyézni, aratni stb.”

A magyarósi Jancsó Bélának volt egy egész sor háza, ahogy lisznyó felől jövünk jobbról Kovács Mózesik volt kb 7-8 ház s ott laktak a zsellérek. A gazda a zselléreket megetette, sőt még a gyermekeiket is. Az udvarra letették egy nagy lepedőt vagy pokró-

Mezei munkák Sepsimagyaróson

cot, odatették a tálat az étellel és mindenki kapott egy jó karéj kenyeret és egy fakanalat és azzal ettek egy tálból.

A kenyérnek erősen nagy volt a becsülete nem dobtuk el utolsó morzsáig megettük. Vacsorára nem nagyon ettünk kenyeret, hanem puliszkát és tejet, hol édesen hol pedig vert tejet, főleg nyáron. Télen disznóvágások voltak, akkor ettük a hurkát, oldalt, rántott káposztát, de télen a napszamosok nehezen éltek, hacsak nem volt tartalékolva valami élelmiszer az ínséges időkre.

Érdekes módon Magyaróson nincsenek cigányok. Régen is kevés volt, de azután beszivárogtak Lisznyóba, Uzonba és más falvakba. Uzonba Kalányosék laknak a Vasút utcában Szentgyörgy felé.

Itt Jancsó úréknál szolgált Hidi Lajoska, aki a disznók gondozója volt. Amikor az oroszok bejöttek a gyermek énekelt és az orosz katona rászólt, hogy fejezze be az éneklést. Ő nem értette és fújta tovább, ezért lelőtték szerencsétlen gyermeket.

A jó gazdák közé sorolnám még a Tőkés nevű családokat is akiknek szép vagyonuk volt. Tőkés Árpád elmenekült, Tőkés Mihály apja odaveszett a második világháborúban, az elveszett apáról szóló halotti bizonyítványt kereken 100 év után kapták meg. Tőkés Emília egyedül gazdálkodott, mivel özvegyen maradt.

Erdei Berta odakerült a Tőkés portára és ő gondozta el az öreg Tőkést. Hogy milyen vagyon lehetett sok-sok családban, arra jó példák a még meglevő kapulábak – ezek utaltak a család anyagi helyzetére.

Ambrusné Imre Anna
Uzon

Az uzoni Sándor gazdaság mindennapjai

Az uzoni Sándor Mihály portájára gyakran betérek, azonban nemcsak én, hanem nagyon sok falusfelem, ugyanis jó minségű házitejecskevel vagyunk kiszolgálva. A portán a család tagjait megfigyelve kicsiktől-nagyokig mindenkinek akad tennivalója.

Sándor Mihály állattenyésztő–mezőgazdással szóba állva mesél a múlt századi családi tevékenységekről és a mostani munkájáról. Valójában ez az elhivatottság nem egy ember munkáján múlik, a család minden tagja kiveszi részét, az idősebb Misi bácsinak igen nagy segítségére van veje, Béres Zsolt, nemkevéské a lánya is Ildikó. A gépesítések mellett, idénymunkára napszamosokra is szükség van.

Az édesapa néhai Sándor Mihály az MTSZ megalakulása előtt is mezőgazdasággal foglalkozott, hét (7) hektár földet művelt, amiben a Sándor és Rétyi nagymama része is benne volt. A múlt század első felében az MTSZ megalakulása előtt a földműveléssel foglalkozó polgároknak nem járt nyugdíj, így a család öregjeit a fiatalabbaknak kellett eltartaniuk.

Sándor Mihály 1944. augusztus 31-én született községünkben, amikor még a II. Világháború nem volt befejezettnek tekinthető, ugyanis szeptemberben, Róza napján, illetve 6–10-ig vonult az orosz katonaság Uzon községbe. Az oroszok bevonulása után időszakban folyamatosan következett a kollektivizálás, el egész 1962-ig. Ezekben az években a községi gazdákat, akik mindaddig állattenyésztéssel–mezőgazdasági növénytermesztéssel foglalkoztak, ezen személyeket napról-napra sanyargatták, hogy álljanak be az ún. közösbe földjeikkel, állataikkal, földjeiket megművelő eszközökkel. Azaz mondjanak le róla és adományozzák a megalakult MTSZ-nek, akkoriban az MTSZ-ek a helyi magántulajdonokból alakultak meg, a gazdákat kisemmizvén.

Sándor Mihály bácsi édesanyja, született Rétyi Mária a családból egyedül állott be a közösbe, ezzel együtt elvették a földjeiket is. Így a családfő, valamint családja megélhetés nélkül maradt, az édesapa gyári munkára kényszerült, amelyet fiának, ifjú Sándor Mihálynak is követni kellett. Az évek múlásával az édeasapa megöregedett, 1989 után már nem tudott dolgozni, fia Mihály vette át a családfői szerepet. Ahogyan lehetőség nyílt rá azonnal visszaigényelték a földjeiket, 1991-ben traktort vásároltak. Évről-évre termeltek földjeiken és szaporították az állatállományt.

Munkájuk 1999-ig jövedelmezőbb volt, ezt követően egyre nehezebb lett a földművelés. Olyan jövedelem, amelyet letesznek szinte nincs, mert mindig forgatni kell a plusz pénzt, pl. munka gépek vásárlására, gépek javítására, növényi vegyszerek, üzemanyag beszerzésére, különböző illetékek kifizetésére, idetartozik az út adó is stb.

Vannak elgondolkodtató tények, pl. egy mezőgazdásznak miért kell ugyanannyi útdótot fizetnie, mint annak a járműtulajdonosnak, aki turistabuszt üzemeltet és 100%-an használja az országutakat, ezzel szemben a mezőgazdász csak néhány métert használja az országutat, sok esetben csak keresztül megy rajta és a falusi bekötőutakat, mezei utakat használja a földparcellákig. Nem beszélve arról, hogy a pár métert használó országúton, az egyéb kisjárművek még rá is dudálnak, integetnek kifelé, hogy a munkagépet vezető tulaj álljon félre, így az útszélére kényszerül a traktorok után vontatott mezőgazdasági munkaeszközökkel.

Jó lenne munkaidényben odafigyelni és szabályozni a közlekedést a helyi forgalmi rendszereknek, előnyben részesíteni a földekre igyekvő, termést betakarító gazdákat. Úgyisintén a nyugati országok példájára meglehetne oldani, hogy üzemanyagkedvezményben részesüljenek, és bizonyos zónákban egy (1) üzemanyag ellátó kutat tartsanak fenn a mezőgazdászok számára, hogy ne veszítsék az idejüket sorban állással. Megemlítve Németországot és Svájcot, ha a mezőgazdásznak meghibásodik a munkagépe nem tölt fél napokat-napokat a gépe javításával, mert az idővesztés lenne a termények betakarításának időszakában, hiszen jöhet szélvihar, jégesső, napokig tartó esőzések, egyebek. Tehát a főhangsúly a megérett termés minél előbbi betakarítása, ha ebben az időszakban a gazdának meghibásodik a járműve, munkagépe, a gazda azonnal telefonál egy bizonyos céghez, ahonnan jön a szakember és kijavítja a meghibásodást, még az olajsűrű cserét is elvégzi! A nyugati országokban nemcsak a „mamut”-vállalkozásokat segítik, hanem a kisebb gazdaságokat is.

Az állattenyésztőknek, mifelénk pl. egy borjú leadásakor kilónként öt (5) lej-t fizetnek, az öregedő teheneikért 2000–2500 lej-t adnak darabjáért. Sem az árú, sem a vele való munka nincs megfizetve.

Ha, a mezőgazdasági terményeket említjük, pl. a cukorrépát, amelyet az uzoni termelők a brassó megyei cukorgyárnak még a 2018-ban leadtak, a termés sincs teljes egészében kifizetve a termelőknek, viszont a terményt már rég feldolgozták, és feltételezhetően értékesítették is!

Hangosan gondolkodik Misi bácsi azon, hogy jó lenne egy olyan átvétőközpont, amely felvásárolná a mezőgazdasági terményeket a gazdától és értékesítené. Megfelelő időjárás esetén és jó termelői hozzáértéssel az országföldjei annyi terményt ontanának, amely elegendő lehetne humán és állati felhasználásra egyaránt, külföldi behozatal nélkül is.

Sándor Misi bácsi visszaemlékezik gyerekkorára, amikor Uzonban az akkori Néptanács ún. „magállatokat” tartott: kandisznók, berbécsék, bikák, lovak. Az állatállomány szaporítása a magállatokon keresztül valósul meg. Régen Uzonban a fent említett magállatoknak külön istálló volt fenntartva és két személy

Aratógép, Sándor Mihály tulajdona

alkalmazva a gondozásukra. Az állattartó gazdáknak nem kellett idegenbe elmenni, itthon is megtalálták a lehetőségeket. Úgyisintén Uzonban voltak helyi mészárszék, ahol friss húst árultak, ma nagyjából a hűtőszekrényekből esznek az emberek. Elkelné egy olyan község központban mint Uzon, két állatorvos is, valamint aszisztensi teendőket ellátó személyzetei. Elkelnének olyan mezőgazdász-mérnökök is, akik érdeklődnének a gazdák esetleges gondjairól, kimennének a termőföldekre felülvizsgálni a növénykéket kezdeti betegségeiket illetően, és tanácsot adnának a vegyszerek használatának milyenségéről, merthogy évről-évre változnak a növénykéket megtámadó penészgombák...

A vegyszerekre rákérdezve, mondja Misi bácsi lánya Béres Ildikó, hogy tulajdonképpen a vegyszerek különböző vitaminokból állnak, ami a növényké el- lenállóképességét, immunrendszerét erősíti a támadó és változó penészgombák ellen. Folytatja Misi bácsi, úgyisintén elkelné a Polgármesteri Hivatal helyi tanácsosainak sorában egy mezőgazdász, aki gyakorlatból is ismeri a termelői munkát, aki alkalmanként szót emelhetne az ún. mikrogazdaságokat fenntartó termelők gondjairól.

Sándor Mihály földtulajdonos és családja jelenleg 70 ha mezőgazdasági területen dolgozik, amelyben van saját föld is, és bérelt föld is. Pályázatokat nehéz megnyerni a különböző kritériumok útvesztőjében..., vannak olyan hivatalnokok, ha az állattenyésztő–mezőgazdász kérdéssel, vagy kéréssel fordul a gondját érintőlegesen, lenéz, úgy tesznek, minthogyha a termelő szorolna rájuk... Valójában a növényi és állati eredetű mindennapi táplálékért azon termelők dolgoznak, napkeltétől napnyugtáig, feltöredezett tenyerükkel, hogy mindenkinek asztalán legyen kenyér és eledel. Ami az iparral szemben mégiscsak a legfontosabb!

Sándor Mihály uzoni gazdálkodó segítségként könyveli el az APIA – Mezőgazdasági Kifizetési Ügynökségen keresztül, ún. „szubvenció”-t kapnak, amelyet évente az UNIO – biztosít az 1999-es évektől. Úgyisintén megemlíti azt a segítséget, amelyet a 2020-as esztendőben Orbán Viktor Magyarország miniszterelnöke, a PRO ECONOMIC által igényelhető, mezőgazdasági gépek vásárlására szánt, visszanemtérítendő tizenöt ezer (15 000) Euró értékben. Eme segítséghez hozzájutatta az Erdélyben élő mezőgazdászokat, nemzetiségtől függetlenül.

Ma is aktuális az a gondolat, amelyet néhai Mihai Beniuc költő fogalmazott meg egy versében: Másként szóljon a tilinkó, / hogy senki meg ne szomorodjon, / hogy szép legyen munkából élni meg, / hogy bor s kenyér jusson mindenkinek.

Kellemes húsvéti ünnepeket kívánok Uzon község minden lakójának!

Veres Ibolya, Uzon

KINYÍLOTT A HÓVIRÁG

Pál János, Bikfalva 2021

Kinyílott a hóvirág,
Visszatért a gólya pár,
Tavaszi szellő járja át,
A magas bércek havas csúcsát.

A kiscica is udvarol,
A madárka vígan dalol,
Oly tiszta a rónaság,
Minden csupa boldogság.

Csörgedez a kispatak,
Hogy hová jut nem tudja azt,
Oly messze az óceán,
Sétálgat egy szép kislány.

Kószálok a mezőben,
Ballagok az erdőben,
Lekerül a kis kabát,
Hallgatom a muzsikát.

Turbékol a vadgalamb,
A párjának boldogan,
Simogat a napsugár,
A magasban egy sasmadár.

Minden lépés hazafelé tart

„...az oral history kutatásban begyűjtött emlékek pár év múltán kizárólagos és megkerülhetetlen forrásokká válnak még akkor is, ha tekintetbe vesszük a megbicsakló emberi emlékezet torzító hatását.”
(Horváth Gergely Krisztián
Az almárium kincsei In Hítel, 2019/8.

A repülők szinte észrevétlenül érkeztek, légiriadó nem volt, a kóberes szekér lépésben haladt Tasnádról kifele, a Nagykároly irányába vezető úton. A kocsis utasai a temető melletti ároknál voltak éppen, mikor az első bomba süvítését meghallották. A lovak toporzékolnak, a kocsis erős kézzel tartotta a gyeplőt, az anya és a nagy kislány, a nyolcéves Ágnes leugrottak, a kicsiket kézen fogva vagy ölben tartva, meghajolva, hogy minél kisebb célpontot mutassanak, rohantak az árokba, testüikkel védve a kicsiket, kezükkel fejüket takarva. Az egész néhány percig tartott, a repülők megsorozták Tasnádot, aztán egy kanyarral Szatmárnémeti felé repültek.

1944. szeptember eleje volt, talán tizedike. Az angolszász bombázás már az év áprilisában kezdődött Magyarország ellen, kezdetben Budapestet bombázták több hullámban, főleg az ipari létesítményeket, vasutakat, katonai raktárakat. Ám augusztus 23-a után szaporodtak a berepülések, de ekkor már Erdélyt is légicsapások érték, Kolozsvárt, Nagyváradot. A román kiugrás után az angolszászok, a szövetségesek a visszavonuló német, majd magyar csapatokat támadták, de a légítámadásoknak nagyon sok civil áldozata is volt, csak a nyár közepéig több mint tizenötezer.

A Vajna család ekkor már napok óta úton volt, több száz kilométer utat tettek meg Sepsiszentgyörgytől a Dunántúl felé, Paksra igyekeztek abban a reményben, hogy a rokont megtalálják, és nála menedékre lelhetnek. A szovjet csapatok még mögöttük voltak, ám szinte akadály nélkül haladtak Magyarország felé, mögöttük jöttek az átállt román egységek végigdúlva Erdély magyarok lakta vidékeit. Dr. Vajna Mihály felesége és négy gyermeke az apa üzenetére, hogy ne hagyják el Sepsiszentgyörgyöt, mert elveszítik egymást a nagy menekülési hullámban, mégis elindultak egy ismerős család biztatására. Először csak a közeli Köröspatakra (1) mentek ismerősökhöz, abban a reményben, hogy nem kell katonai megszállástól tartaniuk. Amikor azonban szeptember 7-én a falu utcáján román lovasok robogtak végig néhány szovjet katonai jármű mögött, azonnal pakolni kezdtek a szekérre, és a velük együtt levő orvos szentgyörgyi családjával Málnásfürdőre indultak. Ott elváltak útjaik, a Vajna család az apa figyelmeztetése ellenére tovább indult Szováta felé, s onnan ismét tovább. Az útvonalat az anya, Vajnáné Bibó Erzsébet tervezte meg, a cél eljutni Paksra férje féltestvéréhez, odáig talán nem vonulnak előre az oroszok.

Dr. Vajna Mihályt, aki tartalékos tiszt volt, (1898-ban született) szentgyörgyi rendőrből először Bélafalvára hívták be, majd onnan augusztus elejétől az Úzvölgyére indult és átvette a csíkszentmártoni katonai kórház vezetését. 1944. augusztus 20-án Iasitól (Jászvásár) északra a 2. Ukrán Front megindította a támadást Románia ellen, már ezen a napon 12 km. mélyen behatoltak a német és román csapatok közé. Erre a fiatal román király, Mihály megkezdte a végrehajtását annak a titkos tervnek, mely a németekkel való szövetség felbontását célozta. Iasi augusztus 22-én a Vörös Hadsereg kezébe került. A következő napon, 23-án a bukaresti királyi palotában végbemegy az államcsíny. Miután a kiugrást Antonescu marsall ellenezte, a király letartóztatta őt, és megkezdte a szovjetekkel a tárgyalást. Vörös Hadsereg katonai vezetőivel alkudozni nem lehetett, Besszarábia kérdését fel se tudta vetni, maradt a feltételek nélküli átállás szovjet oldalra. Néhány nap alatt a Vörös Hadsereg rázúdult Erdélyre, főleg a korábban, 1940-ben Magyarországhoz visszacsatolt Észak-Erdélyre. Úzvölgyén, melyet nem védett kellő nagyságú magyar katonaság, ezek a honvédek kerültek szembe a létszámban elsöprő Vörös Hadsereggel. Már az év augusztus elejétől a szovjet előrenyomulás arra készítette a magyar honvédség vezérkarát, hogy csapatösszevonásokat hajtson végre a Kárpátok vonulatát védő hágóknál. A Székelyfölről több irányból érkeztek frissen besorozott honvédek, apák és fiúk, Csíkszentmártonban kis pihenő után a Rugát-tetőn áthaladva Aklos és Magyarós-tetőn felépítették a tábort. Nem tartott sokáig a nyugalom, 25-én orosz csapatmozgások kezdődtek Moldva felől. Úzvölgytelepet lőni kezdték, majd megjelentek a tankok, nyomukban a gyalogsággal. Úzvölgye fontos része volt az Árpád-vonálnak, mely lezárta a Keleti Kárátkat. Ott a sepsiszentgyörgyi 11. és 12. székely határőrzászlóalj, a Csobános völgyben pedig a baróti 13. székely határőrzászlóalj védte a szorost.

Az áttörés hamarosan megtörtént, az oroszok hatalmas erővel támadtak, a magyar honvédek megkezdtek a visszavonulást a Csobános völgyén át Csíkmenaság felé. De menekültek a civilek is, fakitermelésnél, honvédségnél dolgozók családtagjai, főleg asszonyok gyerekekkel menekültek gyalog vagy szekérrel Udvarhely és onnan Kolozsvár felé, ám a front egyre nyugat felé üzte őket. A Vörös Hadsereg katonáit megelőzte a hírük, nem kíméltek senkit az évek óta fronton, folytonos életveszélyben levő katonák. A csíkszentmártoni katonakórház megtelt sebesültekkel, az oroszok a fogságba esett honvédekkel temették el a halottakat. Dr. Vajna Mihálynak kötszere, gyógyszere elfogyott, a haldokló sebesülteken segíteni nem tudott, egy-két szippantás a szájukba dugott cigarettából, így mentek át a halálba. Egy orosz katonatiszt jelent meg nála, gyógyszer, kötszert kért, elmondta németül, hogy az ő ellátásuk sokkal hiányosabb, mint a magyaroké. Segítséget kért a magyar orvostól, mert nem lévén már felcserük, nem tudták megállapítani a rengeteg halott között, van-e még élő sebesült, a sok lótetem alatt. Vajna doktor segített, így sok sebesült orosz életét mentette meg. Egy fiatal tisztet, Száva János ortopéd orvos öccsét, ott érte a halálos lövés, Vajna Mihály temette el a felcser, Diószegi János segítségével, megjelölve a sírt, hogy a családot majd értesíthesse, hol nyugszik a szeretttük. (Ez meg is történt, 1946-ban a család a fiatal katonai földi maradványait kihantolta és a családi sírban helyezte el. Vajna Ágnes az ötvenes években fiatal medika volt a marosvásárhelyi orvosi egyetemen, minderről mit

se tudva, nem tudta mire vélni az akkor már előadótanár (későbbben professzor) Száva János kedves érdeklődését tanulmányai iránt, sőt azt sem, miért simogatja meg találkozásukkor a kezét. Mindezt csak később értette meg édesapja frontemlékeit hallgatva.) Vajna Mihály, akit tudott, leszerelt ilyen olyan sebesüléssel haza küldött, neki viszont parancsra mennie kellett az egységével, kiürítve a kórházat. Mikor már fel kellett adni a szorost, a visszavonulás megkezdődött, először a német egységek hagyták el a térséget, majd a magyar alakulatok kiürítették a tábort, és északkelet felé indultak. Vajna Mihály üzent családjának, de ekkor már ők úton voltak a Dunántúl felé.

Nem először volt ő a háborúban, még nem volt húszéves sem, mikor már az olasz fronton találta magát, rögtön az első vonalban. Ki is tüntették 1918. június 15-én lezajlott ütközetben tanúsított bátor helytállásáért, felterjesztették vitézségéért kisezüstre. Június 20-án naplójába ezt írta: „A 15-i eseményekért 01-re, kisezüstre lettem beadva. De én még ezt is csodálom, kinek olyan parancsnoka van, mint Bartalis Kornél főhadnagy, aki irigylí a kitüntetéstőlünk, frontharcosoktól, s ha tőle függne, nem adna semmit.” A cikkhez mellékelt képen Vajna Mihályt látjuk mellén a kisezüsttel és a csapátkereszttel, alatta zubbonyának zsebén pedig a 24. honvéd gyalogezred jelvényét fedezhetjük fel. Ebből a rettenetből Vajna Mihály húszéves fejfel megöregedve tért aztán haza, élete legszörnyűbb élménye tette ezt. A lövészárokból betemetve napokig várta, hogy kimentsék, mikor végre kiemelték a szanitécek és fejről szinte levágták a rohamsisakot, mely az életét mentette meg, a húszéves fiatalember hófehérré vált haja csomókba tapadva bukkant elő a sisakból. Az atléta természetű fiatalembernek volt ideje átgondolni az életét, akkor döntötte el, hogy orvos lesz. Gyermekei közül jóval később ketten is követték példáját. (2)

Vajna Mihály doktor tehát tudta, hogy mi a háború, most menekülnie kellett, menteni a kórházat, a sebesülteket, a beosztottjait, és mentette volna a családját, de nem tudta már, meddig jutottak, hol vannak, élnek-e még. Egységét Nyíregyháza felé irányították, a szovjet előrevonulás felgyorsult, a német és magyar egységek haladását az angolszász szövetségesek szemből jövő bombázása lelassította. Északon hamar elfoglalták a szovjet katonák a tiszai átkelőket, október 6.-a és 20.-a között a 2. Ukrán Front főerői megindították támadó erejű hadműveleteiket Debrecen és Nyíregyháza irányába. Megközelítőleg nyolcszáz orosz-román páncélos nem egészen hatszáz magyar-német harcokcsival nézett farkasszemet. Eredetileg a fő csapást már korábban tervezték, addig már a térség több angolszász bombázást élt át. Június 2-án a debreceni állomásra amerikai repülők ezer bombát dobtak le, százharminc bombázó repülő sötétítette el az eget Debrecen felett. Ezerhatszáz civil halott és számtalan sebesült maradt utánuk. Szeptember 5-én még volt egy nagy légicsapás Debrecenre, aztán következett a szovjet bevonulás minden borzalmával együtt, mikor már a város romhalmazzá lett. Ez időben sebesült meg dr. Vajna Mihály Nyíregyháza térségében, súlyos állapotban, tele repeszbombával szilánkkal, családjáról semmit sem tudott.

Felesége eközben a gyerekekkel, a kis cselédlánnyal, Manyival, aki mindenben a segítségére volt, és a kocsissal országúton, kukoricaföldeken át, néha erdőben megbújva haladtak, ahogy lehetett, életüket védve, néha a szekéren, néha jó emberek szállásán aludva. Tasnádtól tovább vergődve a Nagykárolytól 13 kilométerre Dél-Nyugatra fekvő Csomaközre érkeztek, a Degenfeld kastélyba kopogtattak be szállásért. Báró Degenfeld József ekkor már családjával elmenekült, de a gondnok a gyerekekre való tekintettel beengedte őket, sejtette már, hogy a hamarosan oda érkező katonaság elől már nem tud majd bezárkózni. Hosszú, keserves út volt még előttük, bíztak a szerencséjükben és védangyalukban, végül egy hosszú hónapra át folyton életveszélyben, rettegésben, de mindent átvészelve a Dunán egy ideiglenes katonai hídon átkelve megérkeztek Paksra. Itt rokonuk, Vajna Mihály féltestvére, Bedő Gábor adott nekik menedéket, és közölte, hogy tábori postán hír érkezett az apától, hogy a családfő sebesülten ugyan, de viszonylag jó állapotban mihelyt lehet, utazik, maga is Paksra. Tele volt aggodalommal, mert azthallotta, hogy családjá bombatámadás áldozata lett. Küldték is neki gyorsan a választ, hogy biztonságban vannak, itt Pakson. A Duna parti városka viszonylag nyugalomban élt egyelőre, bár a következő hónapban már fel-feltűntek kisebb szovjet egységek, de a front idáig még nem ért el.

Az idősebb testvér, Bedő Gábor édesanyjuk első házasságából született, már régóta elszakadt Erdélyben élő családjától, Pesten tanult, református tanítóképzőben szerzett képesítést, és Magyarországon maradv itt alapított családot. 1907-ben már Pakson élt, bekapcsolódott a város kulturális életébe, hamarosan már a helyi sajtó eljegyzéséről adott hírt. Választottja Gebhardt Imre jómódú birtoktulajdonos lánya volt, Gebhardt Mariska. A család büszke volt nemesi címére, amit egyik ősük, Gebhardt Xavér Ferenc (Paks, 1791-Pest, 1869) kapott belgyógyász orvosprofesszor, orvosi és szakírói valamint tanári működése során szerzett érdemeiért. Fia, szintén orvosprofesszor 1913-ban halt meg Pesten, hátrahagyott vagyonából a paksi Gebhardt család, melynek immár tagjaként részesült Bedő Gábor is. 1907-ig tanítói állását Dunapentellén töltötte be, ekkor Paksra helyezték, majd véglegesítették paksi állásában 1912-ben. 1910-ben Bedő Gábor anyósa Gebhardt Imréné Rosmayer Jozefa állásjelentésében megemlíti unokáját, kálnoki Bedő Mihályt. A kisfiú tragikus baleset következtében (lúgot ivott, melyet hozzáférhető helyen hagyott valamelyik háztartási alkalmazott) elhunyt, anyja beleőrült a fájdalomba, a lelkifurdalásba, hogy miért nem vigyázott jobban gyermekére. A házasság ettől kezdve elromlott, az intézetben ápolt asszonytól férje válását nem engedélyezték. 1916-ban a Budapesti Hírlap szeptember 14-i számában a menekültek útmutatója rovatban olvassuk: „Vajna Tamásné, aki Sepsiszentgyörgyről menekült, keresi fia, Bedő Gábor állami iskolai igazgató-tanító Paksról.” A jelzett időpont egybeesik a mindössze néhány hétig tartó Erdélybe történő román betöréssel, (1916. augusztus 27-én „a román sasok átrepültek a Kárpátokon”- adta hírül a román sajtó, vagyis elfoglalták a hágókat, az invázióban 420 ezer román katona vett részt. Elsősorban a román határ mentén indult el a menekülés, a székelyek a Királyhágón túlra menekültek, maguk előtt hajtva jószágait is. Sepsiszentgyörgy 14 ezer lakosából csak 583-an maradtak otthon. A román hadsereg az elfoglalt területeket a román királyság részének tekintette, a középületekről levették a magyar címet, helyébe kitűzték

a román trikolort.) Tízezrek főleg a Székelyföldről menekültek Magyarországra a romándulás elől. 1923-ban megalakult az Országos Központi Hitelszövetkezet, melynek paksi kirendeltsége igazgatótanácsában Bedő Gábor is kinevezett tag volt. 1944-ben az iskolaigazgató már özvegy, felesége vagyonát megörökölte, visszavonult hivatalától, háztartását Ilus nevezetű házvezetőnő vezette, aki rokonként fogadta az erdélyi menekülteket, igyekezett őket mindennel ellátni. Csámpa pusztán biztosított nekik szállást, neki magának Paks főutcáján, a Deák Ferenc utcában volt háza, melyet a következő évben már Lenin utcára írtak át.

A család nagy örömeire egy hét múlva a lábadozó apa is megjelent, kísérte hű tisztiszolgája, egy Oltszembről származó katona, Dobri János. Vajna Mihály a súlyos sebesülése után még olyan fizikai állapotban volt, hogy gyermekei nem ismerték fel apjukat a csontsovány bicegő torzonborz szakállas idegenben. Sérülései lassan gyógyultak, orvosként ő kezelte magát, mellette kislányának, Áginak még otthoni vakbél-műtétjének elfertőződött sebeit is, a kislány pedig csipesszel szedegette ki apja lábából az aknaszilánkokat. Először Csámpán, majd Biritón lakott a család a Klein birtokon (3), ahol mini villanytelep is volt, egy kis házban rendezkedtek be. December 1-én és 2-án vonultak be az oroszok Paksra, előtte a város két ostromot is átélte. Csámpánál egy maréknyi magyar honvéd próbálta feltartóztatni őket, de felmérve a helyzetet, visszavonultak, majd Paksról is elvonult a várost védő magyar egység. Az oroszok délről jöttek be a városba, megkezdődött a rablás, a nők elbújtak, a családok igyekeztek értékeiket menteni. A térségben rövid időre megállt a front, Tolbukhin marsall is megfordult itt. Biritón is megjelent egy negyvenfős egység, katonai híradósok építették ki a bázisukat. A Vajna család nőtagjai elcsúfították magukat, öregasszonynak maszkírozva szolgálták ki az enni kérő katonákat. Amikor a katonák megtudták, hogy a lábadozó sebesült valójában orvos, naponta többször elvitték sebesültjeiket kezelni, ellátni, cserében nem bántották a családot, ellátták ennivalóval, máshonnan elrabolt holmikkal, tűzifával. A gyermekek szabadon portyáztak az erdőben, eldobott német hadieszközöket kerestek és találtak, egy alkalommal szemtanúi voltak, mikor egy motorbiciklin menekülő honvédet lőttek le az oroszok, aki nem ismerve a terepet, éppen arrafelé tévedt. Lovait, melyek Sepsiszentgyörgyről Paksra hozták őket, nem rekvirálták el, mert a nóniuszok semmilyen hadi célra nem voltak igénybe vehetők. A karácsony is itt találta még őket, nem olyan volt az ünnep, mint otthon azelőtt, a gyermekek se vártak ajándékra, boldogok voltak, hogy apjuk él, nem éheznek, talán a karácsonyi angyal itt is rájuk talál. Biritón a villanytelep vezetője egy szerb nemzetiségű ember volt, illegális kommunis-tának vallotta magát, a szláv nyelv ismeretével beszélt a katonákkal. Odaadta a doktornak a szovjet kommunizmust dicsőítő brosrát, olvassa el, milyen jó világ köszönt az országra a szovjetek bejövetelével. Maradjanak ők is itt, ezentúl itt más világ lesz. De a Vajna család nem hitt ebben! 1945 tavaszán a béke beköszönte utáni napokban útra keltek, hazafelé indultak, Hódmezővásárhelyre igyekeztek, ahol az anyai nagymama lakott, Bibó Dezsőné. (4) Az apa hajtotta a lovakat, a kocsisuk úgy döntött, hogy nem tér vissza, meglátja, mi lesz ezután. A gyermekek boldogok voltak, hogy mennek haza, régi otthonukba, apjuk ott van velük, ültek a szekérderekban, Ágnes a Pakson vásárolt babáját babusgatta, édesanyja elvitte a katolikus templom közelében levő sokkincses boltba, ott vásárolta neki egy babát, melyet sok éven át megőrzött. Pár napba telt, míg megtették az utat Hódmezővásárhelyig. A kicsomagolásnál vették észre, hogy egy fontos kis csomag hiányzik: egy doboz, amelyben az anya minden pénzzé tehető értékeiket mindvégig rejtette. Sejtették, hogy a kocsis buzgolkodása a csomagok körül összefügg a kis ládika eltűnésével. Az anya sürgetésére azonnal visszafordultak, a gyermekeket a rokonnál hagyva megtették az utat visszafelé. A kocsis olyan fenyegetően lépett fel, úr-szolga veszélyes területre terelve a témát, hogy érezték, itt már új idők új szele fújdogál, jobb lesz feladni, és indulni a gyerekek után. Hódmezővásárhelyen

Jegyzet

- Körös-patak Kálnoky birtok volt, Sepsiszentgyörgytől 10 km-re észak-keletre a Körös patak völgyében. A Bedő család egyes tagjai a település neves szülöttei közé tartoztak, Bedő Ákos 17. századi históriás énekszerző, Bedő Albert erdőmérnök (1839-1908)
- A családból először Vajna Ágnes kezdte meg tanulmányait a marosvásárhelyi orvosi egyetemen, olyan idők voltak ezek, amikor a sikeresen letett vizsgák se mentettek meg egy hallgatót attól, hogy eltanácsolják az egyetemről, ha osztályidegen családból származott. Sokan töltötték a hat év tanulmányi időt titkos félelemben emiatt, vajon mikor találnak okot arra, hogy teljesítve a felülről jövő utasítást, eltávolítsák az egyetemről. Az intézmény rektora szolgai módon teljesítette a Párt tisztogatási utasításait, nem védte meg diákjait karrierjük megtörésétől. Volt, aki a hat évet úgy járta végig, hogy minden reggel az előadásokra menet megnézte a hirdetőtáblát, nincse rajta a neve a kirúgottak listáján. Volt, aki csak este merre meglátogatni Marosvásárhelyre, kényszerlakhelyre kitelepített földbirtokos nagyanyját a számára kiutalt pincelakásban, nehogy valaki tudomást szerezzen erről és besúgja. Vajna Ágnes sikeresen államvizsgázott, öccse, Vajna Tamás nem volt ilyen szerencsés, valakinek mégis szemet szúrt, hogy a családban orvos-dinasztia kezd kialakulni, és az értelmiségi réteg, ha nem állt be a pártos szervek, osztályidegennek minősült. Dr. Vajna Mihály 1940 - 1944 között Háromszék Vármegye Orvosi Kamarájának elnöke volt, felszólították, hogy távolítsa el a tagok névsorából dr. Horváth Miklós, Zöld Keresztes orvost, mert felesége nem árja származását. Vajna Mihály ezt nem tette meg, kiállt kollégája mellett. Amikor először leányát, Ágnest akarták eltávolítani az egyetemről, majd, fiát, Tamást, Horváth Miklós már a marosvásárhelyi orvosi egyetem egyik tanszékvezetője és az egyetem párttitkára is volt egyben. Segített-e a Vajna család tagjain? Talán Vajna Ágnes esetében megtette, az érintett legalább így reméli, de később már karrierjét miért kockáztatta volna, így aztán Vajna Tamást eltávolították az egyetemről. Ő évekig bányában dolgozott, mikor enyhült egy kicsit ez az örület, visszavették. De pályáját megtörték, egészsége megromlott a nehéz körülmények miatt, fiatalon halt meg, 41 évesen.
- Dr. Klein Antal földbirtokos, nyugalmazott főispán, országgyűlési képviselő. 1885-ben született Gádorban, Bács-Bodrog vármegyében. Budapesten végzett jogi tanulmányokat, majd doktorrá avatták, ezután Innsbuckban teológiát és filozófiát tanult. Paks mellett, Biritópusztán volt birtoka, ott gazdálkodott. 1920-ban Tolna vármegye főispánja, majd országgyűlési képviselő, beszédei igazi magyar hazafiságról tanúskodnak német származása mellett. A negyvenes években a Kisgazda Párt képviselője volt, talán ezért lett a végén a hírhedt Rajk-per egyik szereplője. A Rajk per a kommunista törvénytelenések szimbóluma volt. Összesen 93 vádlottja volt, kilenc halálos ítélet született, több mint nyolcvanan kerültek börtönbe. A halálos ítéleteket kimondó bíró, dr. Jankó Péter 1955-ben, mikor nyilvánosságra hozták a koncepciós perről a valóságot, öngyilkos lett. A vádban elhangzottak egyik fontos helyszíne Paks volt, egy csőszkunyhó, ahol az ügyész szerint Rajk László titkos iratokat adott át Tito ügynökének, aki az amerikaiak kémje

viszonylag biztonságban várakoztak, nem akartak harcoló alakulatokkal szembemen-ni, vagy portyázó katonák útjába tévedni. A már sokat látott, tapasztalt kislány, Ági iskolába került, most újabb élményekkel gazdagodott, egy életre elég volt, amiben ed-dig is részesült. Az osztályban a tanítónő megszegényítette társai előtt, mert a soha nem hallott székely tájnyelvről úgy vélekedett, hogy az kulturálatlan, nem is magyar, alig érteni. Anyanyelvét szégyenpadra állította, az osztálytársak elfordultak Ágitól, ki-közösítették. Így aztán, mikor szülei bejelentették, hogy indulnak haza, fellélegzett, örömmel készült az útra. Bármit is éltek át ezután, nem számított, mert együtt volt a család. A rajtuk levő ruházaton kívül semmijük se maradt.

Az otthonukat kirabolva találták, idegenek laktak a házukban, őket egy idős rokon, Málnássy Géza fogadta be, neki is maradék szűkös otthonába. Aztán egy napon csen-dőrök vitték el az apát, elszámoltatták, hol volt, miben vett részt, követett-e el bűnöket katonaként? Akkoriban már háborús bűnösöket kerestek, már készen voltak a koncepc-iós perek forgatókönyvei, melyeknek áldozatul estek társadalmilag, politikailag nem kívánatos személyek is. 1946-ban folyamatosan ítéleztek a népi bíróságok, botcsinálta bírók, ügyészek hajtották végre a Párt akaratát. A frontot is megjárt orvost végül egy hét vállalatás után szabadon engedték, nem tudtak ellene vádatat felhozni. Dolgozni kezdett orvosként, hamarosan házukat visszakapták, lakhattak benne, ott volt a rende-lő is. Igyekeztek megtudni, ki mit vitt el korábban tőlük, próbálták visszaszerezni, amit lehetett, bútorokat, tárgyakat, szőnyegeket. Legjobban a korábbi évtizedekben gondo-san összegyűjtött könyvtár hiányzott.

Vajna Mihályt 1927 márciusában avatták orvossá Budapesten, a Pázmány Péter Tu-dományegyetemen. Román állampolgárságát már elvesztette, mert az első világhábo-rú végén nem tért vissza azonnal az új Romániába. Amikor látta, hogy egész Három-széken nagy hiány van fogorvosban, ismét Budapestre ment vissza tanulni, fogorvosi képesítést szerezni. Visszatérte után ő volt a térség egyetlen és első képzett fogorvosa, addig csak fogászok kezelték a betegeket, akiknek orvosi diplomájuk nem volt. A ro-mán királyi Egészségügyi Minisztérium 1930 decemberében ismerte el a magyaror-szági diplomáját, miután hazatért magánpraxist folytatva. Később, 1954-ben, lasiban főorvosi szakvizsgát tett 56 éves korában.

1947-től minden megváltozott, államosítás, magánpraxis megszüntetése, a kom-munista hatalom megszilárdult, a régi értékrendet veszélyes volt hangoztatni. A kol-lektivizálás beindítása után a családfő jobbnak látta, ha nem áll ellen az állami szervek intézkedéseinek, így talán megmentheti családját a kitelepítéstől, orvosi működéséből meg tudnak élni. Felajánlotta az államnak (rövidesen amúgy is elvették volna) a család minden vagyonát, földeket Szépmezőn, legelőket Bikfalván, erdőt, gazdaságot. Bátyja, Bedő Gábor akkor már Budapesten élt, nem ismerte a romániai drasztikus intézkedé-seket, öccsére haragudott, hogy önként lemondott a családi javakról, nem látta be, hogy ezzel családját, gyermekeit óvta meg az elhurcolástól. A magánpraxist Romániában 1958-ban megszüntették, a nagy szakmai tapasztalattal rendelkező hatvanéves Vajna Mihály beosztott orvosként szakrendelőbe kényszerült nyugdíjaztatásáig dolgozni.

Háromszék egyik ősi családja volt a Vajna család (5).

Vitéz dr. Vajna Mihály 1974-ben halt meg 76 évesen. Családi sírhelyükben Sepsi-szentgyörgyön együtt nyugszanak, Vajna Mihály, Bibó Erzsébet, Vajna Tamás

Köszönöm a Máramarosszigeten élő dr. Kenyeres Vajna Ágnesnek és öccsének, a Sepsiszentgyörgyön élő Vajna Mihálynak, hogy családjuk történetét megosztották velem,

Köszönettel tartozom Takács Gyulának, a paksi Pákolitz István Városi Könyvtár megbízott igazgatójának, hogy a korabeli dokumentumok felkutatásában, melyek a történet paksi szereplőire vonatkoznak, segítségemre volt.

volt. A csőszkunyhó és az egy évvel korábbi vadászat helyszíne (melyen a fővádlottak részt vet-tek) Klein birtok volt, így aztán vádlottak padjára lehetett ültetni a volt országgyűlési képviselőt, kisczadapárti politikust is. 1949. július 15-én letartóztattál, több hétig tartó súlyos bántalmazással kényszerítették a Rajk-elleni vallomásra. hat évet töltött börtönben, hosszú időt magánzárkában. 1955-ben szabadult, teljes szívével egyetértett 1956-ttal, de a forradalom után el kellett hagynia az országot. Fiához, Nyugat-Németországba költözött, Münchenben élt, majd idős korába egy ausztriai öregek otthonában. Itt érte a halál 94 éves korában, sírja nem szeretett hazájában, hanem idegen földön van. hajdani kastélyában, Biritó-pusztán ma egy szakképzési intézet működik.

- Bibó család Székelyföldről származott, de a család egyik legismertebb tagja, Bibó Lajos író (1890-1972.) már Hódmezővásárhelyen született. Írásait a Nyugat közölte, jogot végzett Kolozsváron. A Szegedi Napló munkatársa volt, Juhász Gyula barátja. regényei színművei jelentek meg. 1944 után fizikai munkás volt. Unokahúga, Bibó Erzsébet dr. V. Mihály felesége volt. Ő Debrecenben érettségizett, érettségi biztosa Ady Lajos, a költő öccse volt.
- Háromszéken a Vajna család nagy tiszteletnek örvendett, történetük elmúlt századokra nézett vissza. Páváról származtak, a község ma már Zabolához tartozik. Pávai Vajna. Krisztina Bolyai Farkas édesanyja, a világhírű matematikus, Bolyai János nagyanyja volt. A családból származott Pávai-Vajna Ferenc geológus, „a hévizek atyja” (1886 Csongva-1964 Szekszárd) aki a Nagy-nyed melletti Csongván született, apja híres ügyvéd volt a reformkorban, Kossuth hadbírája. Pávai-Vajna Ferenc hitvallása volt: „Nekünk nem más nemzetek kegyelemkenyerén, hanem sa-ját földünk kincseiből kell megélnünk, és jól élnünk.” Ismerve Magyarország földalatti kincseit, szorgalmazta a mélyfúrásokat, sikeresen tárta fel Hajdúszoboszlón a termálvizet és a ma is a fürdőn az ő nevét viselő ásványvizet, valamint a szolnoki termálfürdő is neki köszönheti a gyö-gyvizet. Jelszava volt a ma már sokat hangoztatott cél: „Tegyük hazánkat fürdőországgá!”

Forrás

- Közérdek, Paks 1907. febr. 9. Közérdek Paks 1907. aug. 8. Tolna Vármegye 1907. aug.11. Közérdek Paks 1907. szeptember 14. Budapesti Hírlap 1916. szept.14.
- Első világháborús katonai kitüntetések In Múltidéző 2017. október 12. Erdély ma Jó-zsef Álmos (Háromszék)
- Klein Antal http://betiltva.com/files/fiala_egyszeü_történet5. php

Paks, 2019.

Serdült Benke Éva

Kiszámíthatatlan időszer!

Egy éve már, hogy egyesületünk élete megváltozott... vagy nem csak csapatunk élete, hanem mindenki élete? Egy hatalmas változás történt amire talán senki sem számított.

Azóta sem tudjuk meddig fog tartani, mikor fogunk újra fesztiválra járni, éppenséggel péntekről-péntekre nyugodtan a Szi@ teremben szórakozni. Azt szokták mondani semmi sem történik véletlen. Ezért is tudtunk megtanulni együtt élni a vírussal, elfogadni és amennyire az energiánk engedte tevékenykedni. Egy év leforgása alatt olyan dolgokra tudtunk odafigyelni, amelyekre ezidáig nem figyeltünk oda. A szépkorú generációt felpártoltuk, segítettünk és ha kellett minden olyan dolgot elvégeztünk, amellyel az egészségük biztonságát erősítettük. Nem csak falusfeleinkre, hanem olyan személyekre, hátrányosabb helyzetűekre is odafigyeltünk akiket boldoggá tudtunk tenni akár a szeretet ünnepén, karácsonykor. A Gondviselés Segélyszervezeten keresztül betekintést nyerhettünk olyan programokba, amelyek a társadalom elősegítését szolgálta. Mindezek mellett nem hanyagoltuk el a faluközösségünk számára szervezett programjaink sem. 2021 januárjában, lehetőségünk volt megszervezni, első alkalommal azt a napot, amelyre az utóbbi években nem volt példa. A falu apraját és nagyját egy közös korcsolya délutánra hívtunk ki a Fekete-ügy holtárára. Február hónap folyamán, a hagyományokhoz híven megszerveztük a farsangi felvonulást, amelyen gyerektől egészen felnőttig mindenki részt vett. Ezt követően sor került a farsangtemetésre amelyet egy rövid előadással varázsoltunk szebbé.

Mindezen tevékenységeink mellett, magunkra és a csapatunk fejlődésére is időt szakítottunk mégpedig úgy, hogy filmestet szerveztünk a szórakozás céljából, emellett az önfejlesztést sem hanyagoltuk el és elsősegély tanfolyamon vettünk részt, annak érdekében, hogy mindenkinek egy alapfogalma legyen arról, hogy mennyire értékes az idő vagy az ember élet.

A továbbiakban rengeteg tervünk és ötletünk van, amelyet szeretnénk, hogy az előírásoknak megfelelően megtudjunk szervezni, annak érdekében, hogy falunkban a hagyományok, kulturális és társadalmi események ne vesszenek el.

Mindenkinek kívánok a Szi@- Szentivánlaborfalva Ifjúsága nevében egy egészségben gazdag, húsvéti ünnepet!

Pakuci Tamás
SZIA Elnök

A SZIA csapata

FELHÍVÁS

- Offline Mentor Hálózat Háromszék gyermekeiért folytatja önkéntes tevékenységét. **Rovásírás oktatásban** vehetnek részt azok a gyerekek, akik szeretnék megtanulni a rovás ABC-t. A rovásírás saját írásunk, őseink hagyatéka, örizzük meg és adjuk tovább a jövő nemzedéknek, mint szellemi örökséget. Az oktatás 4 alkalommal, április 10.-i kezdettel szombatonként zajlik majd 15,00 órától az uzoni református egyház imatermében. Gyerekeknek a kurzus díjtalan (10 lej a fénymásolt tananyag). Várunk szeretettel minden kedves érdeklődőt. Jelentkezni lehet a következő telefonszámon: **0726081541**.

Tanítván Őket, hogy megtartsák mind azt, amit én parancsoltam néktek és íme én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig. Mt. 28:20

A feltámadás minden ember számára mást és mést jelent. Amíg fiatal, erős gyerekei vagyunk mennyi atyánknak nem akarunk arra gondolni, hogy évek múltával már gyengülő, sokszor erőt és reménységet vesztő emberek leszünk. Mindenki boldog, egészséges akar lenni és ez természetes. De mi is a boldogság, mi is az öröm? Talán a gazdagság, a siker. Igen ez is lehet. De idő múltával rádöbbenés, hogy mindez semmit sem ér hit és szeretet nélkül.

A feltámadt Jézus azt akarja megértetni velünk, hogy benne bízva találod meg az igaz életet, az igazi boldogságot. Mert amíg csak magadat látod, amíg mindent megteszel boldogságodért addig soha sem leszel igazán boldog. Március 15-én írom ezeket a sorokat. Jó lenne felszabadultan ünnepelni, de korlátok közé vagyunk szorítva. Jó lenne boldognak lenni, de nem vagyunk azok.

Mi is az igazi boldogság Goethe mondta:

*„A boldogságot nem lehet ajándékba kapni,
Egyetlen titka: adni, mindig csak adni.
Jó szót, bátorítást, mosolyt, hitet
És sok-sok önzetlen, tiszta szeretetet.”*

Húsvéthoz közeledve azt kívánom mindenkinek, hogy a feltámadt Jézus adjon hitet és sok sok önzetlen, tiszta szeretetet.

Derzsi György
nyug. lisznyói lelkipásztor

Hagyományaink őrzői: az ifjúság!

A húsvét szó fogalmát, előzményeit és következményeit minden keresztény embernek ismernie kell. A zsidók a kiszabadulás ünnepének is nevezik a húsvétot, hiszen ekkor szabadultak ki az egyiptomi rabságból. A húsvét a 40 napos nagyböjt lezárulását jelenti. A katolikus kereszténységben böjtnek nevezik ezt, de valójában „húshagyó” táplálkozási időszak, amikor is lemondanak a hús fogyasztásáról. A hús fogyasztása mellett ilyenkor mi fiatalok (és mindenki más is) lemondhatnánk akár a közösségi oldalak túlzott használatáról, hiszen a lemondás, áldozathozás szerepe a lelki méregtelenítés.

A húsvéti időszakban a női személyek süteményekkel és mintás tojással készülnek, hogy a locsolni igyekvő legényeket megkínálhassák. A locsolás napjainkban parfümmel történik, de régen a legények együtt, fém vödörrel öntözték meg a lányokat „hogy el ne hervadjanak”. Ilyenkor a lányok virágot tűztek udvarlójuk mellükre. Így hagyományosan a fiúk májusfát állítottak a lányok kapuja, ablaka előtt, hogy viszonzózzák rokonszenveiket. Ez hajnalban történt, és olyan esetekben, ha egy lánynak két legény is udvarolt, akkor őrizték a májusfákat nehogy rosszindulatból eldobálják a kapu előtt. De történt olyan is, hogy harag miatt csalánt raktak a kapura vagy elvitték a kaput.

Fontos, hogy a fiatalság tovább vigye hagyományainkat. A mai világban sokan nem tekintenek hagyományainkra értékként, hiszen régimódinak találják. A mi kis csapatunk számára fontos hagyományaink ápolása, és tudjuk, hogy Uzon községben még sok fiatal számára is. Ezért várunk minden tenni akaró fiatal csapatunkba, hogy együtt tehessünk falunkért, közösségünkért és hagyományainkért. A népi hagyományok nem csak a kultúra őrzése miatt fontosak, hanem ezek az események, ünnepek segítenek, hogy a közösséget összetartsák.

Köszönettel tartozunk községünk lakóinak, a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.-nek, a Caritas Alapítványnak, Kovászna Megye Tanácsának, valamint Uzon Község Önkormányzatának, hogy támogatnak és segítik tevékenységünket. A helyi önkormányzatnak ezúton is szeretnénk külön megköszönni, hogy biztosítanak egy helyet a fiatalságnak a felújított Pünkösztúri kúriában, melyet az ifjúság igényei szerint rendeztek be.

Mindenkinek áldott, örömteljes húsvéti ünnepeket kívánunk!

Ráduly Zsolt-József, IMUK elnök

Március 8 Szentivánlaborfalván

1869 március 8 óta a nők egyenjogúsága él a világban, de főleg az Amerikai Egyesült Államokban és Európában. Addigélé sajnos a nők jogai sem a munkában, sem a közéletben, sem a választási jogban nem voltak egyenlők a férfiakéval.

Ez a nap napjainkig szépen alakult, fejlődött és értelmesebbé is. Minden március 8-a azóta talán a legfontosabb embert értékelő nap, amit a nők bárhol is és bármilyen körülmények között élnek, idősek, fiatalok, sőt leánygyermekük élnek meg ezt a nevezetes napot.

Jól esik, ha ezen a napon a férfi nemzetség előzékenyebb, kedvesebb és netán virággal köszönti, üdvözlí a nőket. Iskolákban, munkahelyeken, úton-útfélen látni, hallani, amint a férfiak köszöntik a nőket, virágot adnak át és egy szép mosollyal búcsúznak. Még a forgalmi rendőrök is ezen a napon talán elnézőbbek a női autósokkal szemben, mint a többi 364 napon át.

Eddig is voltak némi gesztusok, szokások, sőt praktikák is Szentivánlaborfalván, de most, az idén talán először egy nagyon szép esemény valósult meg március 8-án a faluban. A Szi@ ifjúsági alakulat fiú tagjai készültek is, de meg is valósítottak egy nagyon szép gesztust, miszerint csoportosan a fiatal legények sorra járták a házak udvarait és köszöntötték a női személyeket a legfiatalabbaktól a legidősebbekig, egy-egy szál élő virágot és egy-egy szép emlékképed adtak nekik. A virággal díszített emléklapra a következő szöveg van írva: „Márciusi virágok, asszonyok és lányok, ma az egész világon értetek nyílnak a tulipánok. Borús égen napsugarak, forró nyáron hűsítő patak, sötét éjen a csillagok, ezek mind ti vagytok. Köszöntünk titeket e szép napon, minden hölgynek boldog nőnapot!... Boldog nőnapot kívánunk a Szi@ fiúk!”

Hát nem szép megnyilvánulás a fiatal fiúktól? Mert ugyebár nekik is van édesanyjuk, nagymamájuk, lánytestvérük, talán jó barátnőjük is. Csak így tovább Szentivánlaborfalvi Szi@ fiatalok. Köszönjük!

N. Kányádi Mihály

A SZABADSÁGHARC EMÉKEZETE UZONBAN

Március 15 a magyar nemzet legnagyobb, legdicsőbb ünnepe. Éljen bárhol a magyarság, a föld bármely részén, mindenhol emlékeznek e nagy eseményre szerényebb vagy tágabb körben. A felnövekvő generációkkal, valamilyen módon, mindenhol igyekeznek a közösségek megismertetni a történelem által formált eseményeket, hogy soha ne feledjék honnan vették, honnan jöttek, kik voltak ősük, mit cselekedtek. És tesszük ezt, hogy mindig legyen egy kapaszkodó, egy példakép a sors által ránk mért, akár nehezebb időszakok elviselésére is. Merjünk akkor is cselekedni, összefogni, megnyilvánulni székely-magyar közösségként, hallatni hangunkat itt a szülőföldön és a világban, annak ellenére, hogy sokan ma is békjóra szeretnék tartani nemzetünket. Így volt-van ez szokásban itt Uzon községben is, amióta szabadon lehetett emlékezni az elmúlt harminc évben nagy elődeinkre, történelmi eseményeinkre, ezt tettük. Tanintézményeink, történelmi egyházaink, különböző kulturális és más egyesületeink karöltve és támogatva a polgármesteri hivatal által, mindig fontosnak tartották a megemlékezést, azaz együtt szervezték helyi szinten a történelmi ünnepek megülését. A „bűvös” ’89-es forradalom utáni időszakban valósággal özönlöttek az emberek ezekre az ün-

nepségekre, magukénak tekintették ezeket az alkalmakat, megélték a szabadon ünneplés eufóriáját. Mára hová tűnt e jelenség?! Magyarázhatnánk azzal, hogy eltelt már három évtized azóta, több generáció elköltözött az örökkévalóságba közülünk, akiknek igenis a kommunizmus szorító bilincsei után valóságos lelki felüdülést jelentettek ezek az ünnepek, az itt szabadon felcsendülő himnuszaink! Jó, hogy most az utóbbi egy évben ez a világ-pandémia is rányomta bélyegét minden ilyen eseményre (és nemcsak erre) de mégis fontos emlékezni, ha nem annyira egységesen és szervezeten is, mint azelőtt. Fontos éltetni ezeket a drága alkalmakat, átadni a felnövekvő generációnak nagy elődeink emlékeztétét, akik akár az életüket is feláldozták a szabadságért.

Mire ez a cikk megjelenik, vagy így vagy úgy már túl leszünk az ünneplésen ebben az évben is, de mégis fontosnak tartom feleleveníteni különböző könyvészetek alapján az Uzonhoz kötődő fontosabb forradalmi eseményeket, hogy ne menjenek azok feledésbe. Uzonról az 1848-1849-es forradalom és szabadságharc eseményeit megörökítő művekben gyakran írtak. Egyed Ákos bodosi születésű Kolozsváron ma is élő történész, Demeter Lajos sepsiszentgyörgyi helytörténész, Cserey Zoltán sepsiszentgyörgyi történész, Albert Ernő sepsiszentgyörgyi tanár kitűnő kutatói-ismerői a Háromszéken történt forradalmi eseményeknek. Mindnyájuk erre vonatkozó írásai alapos betekintést adnak a forradalom lefolyásáról e szűkebb pátériánkban. Ugyanakkor Beke György műveiben többször is emlékezik szülőfalujában e téren történt egyes eseményekről. Ezen munkák alapján próbálok egy rövid betekintést nyújtani az Uzonhoz fűződő fontosabb szabadságharcos eseményekről.

Nem sokkal a pesti forradalom után, még a kolozsvári országgyűlés előtt, jelentős esemény színhelye volt Uzon. 1848 április 25-én Uzonban a 2. székely gyalogezred négy százada, melyet Balás Konrád vezérlete alatt Háromszékről el akartak távolítani, Gál Dániel és Németh László buzdító szavára megtagadta a szülőföld területének osztrák katonai parancsra való elhagyását. A fellázadt határőrök az itt összesereglett néppel a tizenöt szekér fegyvert, melyet a katonai parancsnokság ki akart csempészni, lefoglalták és fegyveres kísérettel Sepsiszentgyörgyre, a Nemzet Házába szállították. Ennek a hőstettnek az emlékét márványtábla őrzi a polgármesteri hivatal főbejáratának jobb felőli oldalán. Ekkor már megkezdődött Háromszéken a nemzetőrségek megalakítása, ami folytatódott az elkövetkező hónapokban is. A nemzetőrségben jobbágyok, nemesek egyaránt helyet kaptak. Egy 1848 június 30-án Kispál Károly százados által aláírt kimutatás szerint Uzonban összesen 128 nemzetőrt tartottak nyilván. A megalakult nemzetőrség rendszeresen gyakorlatozott. Őszre, tél elejére már közvetlen harcokra is sor került. Uzonból indult Pünkösztől Gergely honvéd őrnagy is, aki 1848 május 30-án az alsócsernátoni népgyűlésen Háromszék földjén elsőként hirdette ki a jobbágyfelszabadítást. Már 26 éves korában a háromszéki és csíki katonákkal együtt főhadnagyként részt vett a délvidéki harcokban, azután októberben a honvédsereghez csatlakozott. Fő századosi rangot kapott és Bem tábornok egyik bizalmi embereként a lovas testőr századnak a parancsnoka volt, majd a világosi fegyverletétel előtt őrnaggyá léptették elő. Amikor már nem maradt lehetőség a további harcokra, Bem külföldre menekült, és Pünkösztől Gergely a többi székely harcossal együtt Dévánál orosz fogságba esett. A szabadságharc leverése után 6 évi várfogságra ítélték. Kegyelem útján szabadult 1854-ben. 90 éves korában halt meg, végakarata szerint uzoni udvarháza kertjében hantolták el, majd a kommunizmus éveiben csontjai az uzoni temetőbe kerültek. Élete végéig őrzője volt a szabadságharc eszméinek. Emlékét kopjafa őrzi a polgármesteri hivatal előtti parkban és márványtábla a Pünkösztől kúria falán, ami jelen pillanatban ideiglenesen nem látható a felújítás alatt álló épületen. Az 1848-49-es forradalom és szabadságharc hőseit Háromszéken is tiszteletadással örökítették meg. 1883 november 2-án a „Rikán belőli 1848-49-es honvéd egyesület” a korábban számba vett háromszéki hősi halottak névsorát városon és községekként megörökítette és megőrzés végett a Székely Nemzeti Múzeumban helyezte el. Itt található Uzon hősi halottainak névsora is: Sükösd Sámuel református lelkész és további 15 hősi halott neve. Emlékükre Uzon lakosai 1991-ben emléktáblát állítottak a református templom iskola felőli bejáratánál. A felsoroltakon kívül még egy ötödik szabadságharcos emlékjel is található Uzonban, a felső patika épületének homlokzatán (az épület a református egyház tulajdona). Gábor Áron emlékét idézi a plakett, akinek holttestét ideiglenesen ide rejtették el az elvonuló orosz-kozák hadak elől.

Amint a felsoroltakból kitűnik, van amire/akikre emlékezzünk Uzonba is. Tegyük ezt hittel, bizalommal, egymás iránti szeretettel, de soha nem feledve, hogy nemzetünk mindig szabadságszerető, nem megalkuvó népként állta a történelem viharát. Csak így maradhattunk meg Isten segédelmével a Kárpát medence minden szögletében ma is magyarnak!

Lokodi Anna,
ny. könyvtáros, községi tanácsos

Kopjafasor

A történelem folyamán minden népnek és nemzetnek voltak, vannak és lesznek is híres, nevezetes személyiségei, akikre az utókor szívesen és büszkeséggel emlékezik. Akár egy jó családban a nagyapára, nagymamára, anyára és apára a család utódai szeretettel emlékeznek még sokáig.

A magyar nemzetnek is hála Istennek olyan hírességei voltak és vannak a tudomány, a kultúra, a történelem, a művészet, a sport, stb. területeken, akikre a nemzet büszkén és hálával emlékezik. De nem csak nemzeti szinten (ország szinten), de kisebb térségekben is, mint Erdély, Székelyföld, Háromszék, városok és falvak, ahol születtek és lettek magas rangú személyiségek. Ezekre a személyiségekre az illető térség vagy település lakói büszkék, mert az illető egység kulturális/morális színvonalát ők képviselték és teszik híressé. A mi kis térségünkben, Háromszéken is voltak olyan értékes és nevezetes személyiségek, akik vallották azt, hogy „házaad lehet több, de házaad csak egy van, és azt szeretned kell”. Csak néhány példa a sok közül: Dózsa György, Gábor Áron, Mikes Kelemen, Berde Mózsa, Benedek Elek, Bölöni Farkas Sándor, Kőrösi Csoma Sándor, Mikó Imre, Bod Péter, Kriza János és még sokan mások.

De volt az én kis falumból is jó néhány személyiség, akik a tudomány, kultúra, a művészet, a közélet terén bizonyítottak kimagasló eredményeket, és öregbítették falunk hírnevét.

Az utókornak, nekünk kötelességünk az ilyen elődokról megemlékezni, hiszen ők nagyon is hozzájárultak fajtánk, a magyar nemzet, a székely mivoltunk megmaradásához évszázadokon át ezen a tájon, sőt a mi településünkön is.

Szentivánlaborfalván 2020-ban falunk mai formájának kialakulása évfordulóján a két kis település (Sepsiszentiván 1332 és Laborfalva 1567) egyesülésének, összeházasodásának 120. évfordulóján (1900), a gyalázatos Trianoni döntés 100. évében (1920), a magyar nemzet összetartozásának évében (2020), a falu éltebb személyiségeinek kezdeményezésére a köztemető szívében emlékkopjafa sort állítottunk és avattunk fel falunk 30 volt nagyjai emlékére. Ezek a kopjafák képviselnek: egy püspököt, 3 papot, 3 orvost, 4 tanárt, 4 kántor-tanítót, 3 akadémikust, 2 művészt, egy katonatisztet, egy mérnököt, 2 politikus, 5 szakembert és egy színészt (a névsor az emlékfűzetben található).

A falum igazhitű lakosai büszkék arra, hogy egy ilyen településen lakhatnak, ahol ilyen értékes emberek éltek és alkottak. Ilyen eseményt érdemes lenne községünk minden településén megvalósítani, mert jócskán volna, akik megérdemelnének egy-egy kopjafát.

N. Kányádi Mihály
Szentivánlaborfalva

TAVASZ...

„A tavasz a tervek és projektek ideje.” (Lev Tolsztoj) és milyen igaza van az írózszeniknek!

Bár éppen egy éve változott meg körülöttünk a világ, a világjárvánnyá vadult koronavírus felborította a mindennapjainkat, a tavasz ezzel nem törődik! Karantén, maszkviselés, „vakcina”, korlátozások, kórház, félelem, online tér és mégis észrevétlenül körülzsongott bennünket a tavasz illata! A napfény végigpásztázta a természetet és erőt ad, hogy meglássuk magunk körül a zöldellő füvet, a nyíló virágot, hogy merjünk tervezni és bízunk munkánk eredményében!

Ez a munka lehet hagyományos – az ősi kultúra kiteljesedése – vagy erre alapozva valami új, értékes és hiánypótló!

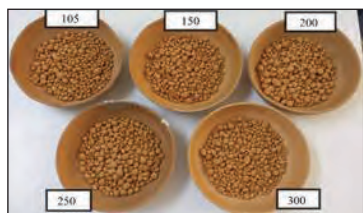
A tavaszi természet ösztönös kirobbanását meg kell zaboláznunk, továbbfejlesztve őseink tudását – amely legtöbb esetben csak tapasztalati – hozzáadva saját kutatási eredményeinket.

Cégünk, a sepsiszentgyörgyi *Chemi Ceramic F* kutatási-termelési kft. (www.chemicer.ro) közel 20 éve dolgozik azon, hogy természet- és környezetbarát megoldásokkal segítse a növénytermesztést, főleg a zöldség- és virágkertészetben.

Az eddigi kutatásaink eredményeként olyan *porózus kompozit anyagokat* állítottunk elő, amelyek képesek a növény számára hasznos elemeket (legyen az kálium, vagy mikroelem) lekötni, majd programszerűen a talajban, öntözés során, egy bizonyos, hosszabb időn keresztül kioldani.

A **kompozit anyagok**, röviden **kompozitok** vagy **társított anyagok** olyan összetett anyagok, amelyek két vagy több különböző szerkezetű anyagkombinációból épülnek fel a *hasznos tulajdonságok kiemelése* és a *káros tulajdonságok csökkentése* céljából.

Megjelenési formájuk *granulátum* (szemcse) **1. ábra**, amelyek nem csak a növény fejlődését segítik, hanem a talajt is feljavítják, lazítják, visszatartják a nedvességet, erősítik a növényt a betegségekkel szemben, stb.

1. ábra. Porózus kompozit granulátumok

Európa- valamint világ-szinten sokféle növényi tápanyagot forgalmaznak, főleg oldatok, porok vagy műanyag bevonatú golyócskák formájában. Az oldatok könnyen átszívárognak a talajon, a növény gyökeréhez és onnan a növény belsejébe csak annak egy része jut el (kevésbé gazdaságos). A porok adagolása nehezen beállítható. A műanyag bevonatú szemcsék – bár bevonó rétegük nagyon vékony, filmszerű – természetidegenek, emiatt szennyeznek a talajt. Forgalomban vannak még expandált agyag-golyók, de ezek nem tartalmaznak tápanyagot, céljuk a talaj felszínének megóvása, a gyomnövények megjelenésének visszaszorítása, valamint a nedvesség megtartása.

Az elmúlt évek kutatásai során, számos porózus kompozit kerámiát állítottunk elő, különböző céllal. Az előállított termékek alkalmazhatóak, mint tápanyag hordozók, tápgranulátumok (tápgolyók) vagy talajjavítók, melyek különösen a kertészetben használhatók.

A porózus kompozit kerámiák szerkezete hasonló a talaj szerkezetéhez, alkalmazásukat követően javíthatja a vízelvezetést, visszatartja a vizet szárazság idején, valamint szigeteli a gyökereket fagy idején. Mindezek a jótékony hatások mellett, a talajban biztosítja a gyökerek fokozott oxigénellátását és az erőteljesebb növekedést.

Az említett porózus kompozit kerámiák közül legfőképpen a talajjavítókkal, valamint a mikroelem és a kálium tartalmú tápgranulátumokkal (lebomlók vagy nem lebomlók) foglalkoztunk. Azaz, hogy alkalmazásuk során milyen hatásokat vált ki a különböző zöltségek és virágok növekedésében és fejlődésében. Alkalmazásukat kimondottan kertészeti célra (fóliákban vagy szabadföldön) képzeljük el, nem nagy mezőgazdasági területekre.

A mikroelemeket (Fe, Cu, Mo, Mn, B, Co, Zn) kompozit anyagokba ágyaztuk, amelyek „földközeli”, környezetkímélők (a mátrix szinte kizárólag a természetes anyag). Esetünkben a tápgolyókat a talaj felszínére (ritkábban a talajba) helyezzük, ahonnan öntözés hatására *fokozatosan* lehet a talajba juttatni a kioldott mikroelemeket. Innen a növény gyökeréhez jutnak, majd felszívódnak.

Kutatási munkánk célja, hogy a lehetőségekhez mérten helyettesítsük azt a vegyszer-

zőnt, amely már ellepte világot és árt a szervezetnek.

Az elődeink által is ismert és empirikusan használt fahamu nagy mennyiségű **káliumot** (kb. 30%-t) tartalmaz. Egy átlagos háztartásból évente 100 – 150 kg fahamu keletkezik, ami így jelentős kálium hordozó. A káliumnak főleg a növény vízháztartásában van szerepe. Hiánya csökkenti a betegségekkel szembeni ellenállást, gyengíti a fotoszintézist, száraz időben fokozott a levélhervadás, a foltosság, majd elhalás (**2. ábra a, b**). A termés beérése egyenetlen, felülete foltos (**3. ábra**).

a.

b.

2. ábra. Káliumhiány a paradicsom levelein

3. ábra. Foltos termés

A megfelelő kálium mennyiség biztosítása erős gyökérzetet eredményez (**4–5. ábra**).

A kompozit anyagok és a mikroelemek (10^{-3} – $10^{-5}\%$) között, hőkezeléssel kötések jönnek létre, amelyek azt a célt szolgálják, hogy a kioldás hosszabb időn keresztül történjen, bizonyos időtávokban (pár nap – néhány hónap), a növény igényétől függően.

Ugyanakkor a kompozit anyagok alkalmasak növényvédő szerek és tápanyagok

4. ábra. Káliumos tápgolyó közegében kifejezett gyökérzet

5. ábra. Tápgolyó hiányában kialakult gyökérzet

bevitelére is, amelyek a későbbiekben időben, fokozatosan oldódnak ki úgy, hogy közben táplálják és védik a növényt különböző betegségek ellen. Így pl. bizonyos fokon kivédhető a ragyasodás, foltok a leveken és a növény szárán, gyenge gyökérzet, gyenge terméshozam, érzékenység egyes természeti hatásokra, mint aszály, víztelenség, UV-sugárzás, stb. Érdemes megjegyezni, hogy ezek a tápanyagok és védőanyagok erősebbé, ellenállóbbá teszik a növényt úgy, hogy nem ártalmasak a szervezetre sem.

A kompozit anyagok hatékonyságát bizonyítják a mintegy 400 fő paradicsomon megfigyelt eredmények (**6. ábra**).

6. ábra. Szabadföldi paradicsom termesztés

7. ábra. Vashiány, hiányos klorofill képződés

8. ábra. Rézhiány, levélsodródás, foltosság

9. ábra. Mangányhiány, szürke foltok, megtört levelek

A klasszikus kertészeti növénytermesztést nem lehet elképzelni istállótrágya nélkül, de az nem pótolja a mikroelemeket, azok egy idő után elfogynak, hiányuk a növény fejlődésének, megjelenésének, minőségének rendellenességében mutatkozik meg. (**7–9. ábra**).

Kutatási munkánk nem öncélú, több nemzeti és nemzetközi pályázatban vettünk részt mint partnerek, ebben a tárgykörben. Termékeink újdonságát, világszintű elismerését a cégünk nevére kiállított *szabadalom* is bizonyítja.

Eredményeinket lelkes csapatunk kreativitásának köszönhetjük. Érvényesítjük az ősi kultúra, a székely lelemenyesség és a modern technológiák ötvöztetését. Kísérleti szinten kisebb – nagyobb tételben többféle talajjavító és növény-

tápláló granulátumot állítottunk elő, amelyek kálium, illetve mikroelem kioldását, hasznosságát laboratóriumi, valamint kertészetben kipróbált eredmények igazolják.

A fentiek alapján javasoljuk minden kertészeti iránti érdeklődőnek, keressen meg bennünket, vegye fel velünk a kapcsolatot (www.chemicer.ro), hogy térségünk közös kutatásai elsőbbséget élvezhessenek Európa szinten, hogy környezetbarát technológiákat alkalmazzunk, melyeket az eljövendő generációk is értékeljenek!

A Chemi Ceramic F Kft. munkaközössége nevében

Prof. emeritus
Dr. Fazakas József
cégvezető